

Šmarnogorski razgledi

Informator krajanov Gameljn, Rašice, Šmartna in Tacna

Številka 11, november 2020, naklada 1350 izvodov

Uvodni nagovor urednice

Drage sokrajanke, dragi sokrajani!

Mi ne obupujemo in zato smo se v Svétu naše četrtne skupnosti navkljub vsem tegobam in težavam, ki nam jih povzroča ta ne bodi ga treba korona virus, odločili, da sestavimo in natisnemo pričujočo edino letošnjo številko naših Šmarnogorskih razgledov. Ko jih boste prebirali, boste lahko ugotovili, da je po odpravi strogih restriktivnih ukrepov za zajezitev epidemije večina naših društev nadaljevala s svojimi dejavnostmi. Na žalost pa se je ta nesramni virus ponovno razpasel in ko boste prejeli tokratno številko našega informatorja, bomo po vsej verjetnosti morali mirovati in se ne bomo mogli družiti in zabavati. Zato že sedaj opozarjam, da bo letošnja predstava z obiskom Dedka Mraza odpadla in verjetno se tudi na Miklavževem sejmu ne bomo srečali.

Kot ste na naslovnici lahko opazili pa smo kljub vsem težavam končno dočakali prenovno tacenskega mosta in sedaj se kolesarke in kolesarji zakonito vozimo po pločniku, ki je namenjen tako pešcem kot nam.

Vsem prebivalkam in prebivalcem četrtne skupnosti Šmarna gora želim obilo zdravja, da bomo naslednje leto v začetku maja lahko praznovali dan naše četrtne skupnosti, kar nam je bilo letos zaradi Korona virusa onemogočeno.

Mag. Alenka Pirjevec

Pridržujemo si pravico do krajšanja prispevkov.

Uredniška ekipa:

mag. Alenka Pirjevec (glavna urednica)
dr. Dragan Matić
Monika Morgenstern Vrhovnik
Brigita Pavlič

Naslovnica:

Tacenski most (foto: Brigita Pavlič)

Lektorirala:

mag. Alenka Pirjevec

Tisk:

Martin Artelj s.p. - Tiskarna Artelj

ISSN C508-8666

Mestna občina Ljubljana
Četrtna skupnost Šmarna gora
Pločanska 8
1211 Ljubljana - Šmartno

Telefon: (01) 511 06 33
E-pošta: mol.smarnagora@ljubljana.si

URADNE URE
Ponedeljek: 8.30–13.00
Sreda: 8.30–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.30–12.00

Ali bomo po 20. letih slednjič le dočakali?

Primož Burgar, predsednik Sveta četrtne skupnosti Šmarna gora

Leto, ki ga počasi zaključujemo, se bo tudi s strani delovanja četrtne skupnosti, zapisalo kot zelo posebno leto, saj smo zaradi korona virusa praktično odpovedali skoraj vse seje ČS Šmarna gora, odpovedati smo morali tudi dan četrtne skupnosti, društva iz naše okolice so se odpovedala svojim aktivnostim in še bi lahko naštevali. Kljub vsemu pa le ni bilo zgolj samo črno, saj se je nekaj bistvenih stvari vendarle zgodilo.

Najprej je potrebno omeniti novo prometno ureditev v Šmartnu, ki omogoča večjo varnost otrok na poti v šolo in na območju same šole. Seveda pa vsi z novo ureditvijo gotovo nikoli ne bomo zadovoljni, a se kljub temu moramo zavedati, da se celotno območje dveh ulic (Ceste v Gameljne in Ulice Angele Ljubičeve) nahaja znotraj cone mirujočega prometa, kar pomeni, da je vožnja, hitrejša od 10 km/h, kazniva.

Druga stvar, ki jo je potrebno omeniti, je vsekakor dejstvo, da je MO Ljubljana v Šmartnu razen hiše kupila celotno zemljišče t.i. Ježarjeve domačije. To pomeni, da se bo lahko v kakšnem letu začela gradnja težko pričakovanega Centra ČS, pri čemer bo na zemljišču proti pokopališču možno urediti tudi športno in otroško igrišče, pod samim načrtovanim objektom pa tudi dovolj parkirne površine, ki jo še kako pogrešamo.

Tretja in četrta zadeva pa sta tisti, na katere se v resnici čaka že zadnjih 20 let. Pred 20. leti se je namreč na našem območju končala zadnja izgradnja kanalizacije, prav tako pa že 20 let poteka dogovarjanja, kako in kdaj urediti cesto skozi Šmartno. Zato v trenutku, ko nastaja pričujoči zapis, lahko potrdim, da je za obnovo ceste skozi Šmartno s strani Ministrstva za infrastrukturo, oziroma Direkcije za ceste RS, že bil izbran izvajalec, ki bo za slabih 600.000 EUR obnovil cesto skozi celotno naselje Šmartno. To pomeni, da bo okvirno v naslednjih mesecih končno prišlo do ureditve najbolj prometno nevarnega cestnega odseka na našem območju. Sama ureditev predvideva seveda tudi ureditev pločnika, dveh avtobusnih postajališč in nekaj prehodov za pešce. MO Ljubljana, bo na tem delu, vključno z ulicami, ki se navezujejo na sam odsek, hkrati poskrbela tudi za gradnjo ostale infrastrukture (kanalizacija, vodovod, električna napeljava, javna razsvetljava...). Seveda to pomeni, da bo potrebna tudi precejšnja mera strpnosti vseh nas, saj bo gradnja pomenila, da se bomo težje vozili po tem delu ceste.

Prav tako pa verjamemo, da se bo v prvih mesecih leta 2021 lahko začela gradnja kanalizacije v Tacnu in Gameljnah pa čeprav bi se vsaj v Tacnu le-ta morala dogajati že letos, zlasti ker je bil že pred nekaj meseci v preteklosti izbran izvajalec gradbenih del, ki pa z deli ni mogel pričeti, saj država, oziroma Direkcija za vode, še ni izdala soglasja h gradnji, češ da smo na vodovarstvenem področju in da bi gradnja lahko pomenila tveganje za podtalnico. Sam se seveda sprašujem, kaj je bolj nevarno za samo podtalnico: ali to da nekaj sto greznic ob hišah prepušča fekalije v podtalnico, ali pa sama gradnja novih kanalizacijskih cevi? Verjamem, da se bo preko zime ta zaplet rešil in da bo s strani države izdano soglasje za izvedbo omenjene izgradnje, saj bi le-to na eni strani pomenilo, da bi se spomladi lahko začela gradnja na območju Tacna, južnega dela Šmartna in v nadaljevanju naslednjega leta tudi na območju Gameljne.

Vse zgoraj zapisano nakazuje, da kljub vsemu leto 2020 ni bilo vrženo stran, da so se nekatere stvari po dolгих letih le premaknile v pravo smer in da bomo čez leto dni lahko zapisali, da je vse zgoraj navedeno že opravljeno, ali vsaj v zaključni fazi izgradnje. Vse to bo namreč, hočeš nočeš, pripeljalo tudi do tega, da bo moral biti istočasno sprojektiran tudi celoten odsek Tacenske ceste in Ceste vstaje od mosta čez Savo, do spodnjega križišča v Šmartnu, kajti sicer gradnja kanali-

zacije ne bo možna v celotnem obsegu. Če bo država, v kar je zaradi prej zapisanega kot lastnik celotne trase glavne ceste skozi Tacen primorana, vsaj do konca leta 2022 uredila tudi ta del, bomo ob izteku tega mandata Sveta četrtne skupnosti Šmarna gora lahko rekli, da se je kakovost življenja izboljšala. Seveda bo Svet ČS ŠG istočasno pritiskal, da se v tem istem obdobju izvedejo pločniki tudi skozi Gameljne, kar pa je tudi že v fazi projektiranja.

Vsem želim v svojem imenu in imenu celotnega Sveta ČS ŠG vse dobro v Novem letu, seveda predvsem da boste vsi ostali zdravi, saj se je letos še kako izkazalo, da je prav zdravje slehernega posameznika na prvem mestu.

Aktivnosti v četrtni skupnosti

Pripravila: Brigita Pavlič – koordinatorka ČS

Šivanje zaščitnih mask

V času razglašene epidemije koronavirusne bolezni COVID -19 se je ČS Šmarna gora vključila v akcijo šivanja zaščitnih mask. Mestna občina Ljubljana je zagotovila potrebni material, četrtna skupnost pa je zbrala prostovoljke in prostovoljce, ki so zašili cca 1000 pralnih mask. Maske so bile razdeljene društvom upokojencev, udeležencem čistilne akcije in prostovoljnimi gasilskim društvom.

Vsem prostovoljkam in prostovoljcem, ki so šivali maske, se iskreno zahvaljemo.

Čistilna akcija

29.4.2020 je v Mestni občini Ljubljana potekala čistilna akcija, v katero so bile vključene tudi četrtne skupnosti. ČS Šmarna gora je z nosilcem akcije Turističnim društvom Šmarna gora – Tacen in z društvom izvedla akcijo na svojem območju. Sodelovalo je cca 130 udeležencev. Sodelujoči so prejeli tudi pralne zaščitne maske.

Projekt javno-zasebnega partnerstva »Center ČS Šmarna gora«

Vezano na izgradnjo centra ČS Šmarna gora v Šmartnu, je Mestna občina Ljubljana odkupila tudi preostali del zemljišča – »Ježarjeve domačije« (zemljišče med obstoječim občinskim zemljiščem in pokopališčem). V začetku junija sta si zemljišče in obstoječa *Razdeljevanje materiala* objekta na odkupljenem zemljišču ogledala podžupana g. Dejan Crnek in g. Janez Koželj. Oba objekta sta namreč v vplivnem območju zaščite, »Ježarjeva domačija« pa je spomeniško zaščitena. Mnenje podžupana g. Janeza Koželja je, da bi bilo smiselno leseni objekt ohraniti, saj bi bil lahko po ureditvi namenjen programu športa. V vmesnem času, do pričetka gradnje »Centra ČS Šmarna gora« pa naj bi Mestna občina Ljubljana na tem zemljišču začasno uredila parkirne prostore. Zaključen je tudi javni poziv promotorjem za izvedbo projekta javno-zasebnega partnerstva za izgradnjo »Centra ČS Šmarna gora«, trenutno je v fazi dogovarjanja z morebitnim javno zasebnim partnerjem.

Tacenski most - po večletnih pripravah je izbrani izvajalec izvedel rekonstrukcijo tacenskega mosta. Potrebna sredstva je zagotovila Direkcija RS za infrastrukturo in tako uresničila dolgoletni projekt. Na jekleni konstrukciji je bila izvedena protikorozijska zaščita notranjih površin nosilcev mosta, postavljena je bila nova varovalna ograja za pešce in kolesarje. Na račun zoženja cestišča in malenkostno hodnika za pešce, se je uredila obojestranska kolesarska steza.

Rekonstrukcija

Nova ograja

Četrtna skupnost je investitorja, Direkcijo RS za infrastrukturo po obnovi mosta, opozorila tudi na problem vezan na izvedbo kolesarske steze in predlagala, da si pristojni ogledajo stanje na terenu in po zgledu nasprotnega pasu uredijo izvoz za kolesarje tudi na strani proti Tacnu. Odgovora s strani pristojnih še nismo prejeli. Na Direkcijo za infrastrukturo smo poslali tudi vprašanje ali je predvidena tudi rekonstrukcija nevarnega križišča Tacenska- Kajakaška . Žal tudi na to odgovora nismo prejeli.

Ureditev ceste skozi Šmartno

Po večletnih obljubah pristojnih, je razpis za izbiro izvajalca del zaključen. V roku 1 meseca naj bi bil izbran pravno močni izvajalec, potem pa naj bi se pričela izvajati dela. V času javnega razpisa so bile podane pripombe občanov, ki si želijo, da se uredi tudi del ceste, od konca naselja do ribnika. Predmet zaključenega javnega razpisa je bil samo za ureditev dela ceste do konca naselja in v kolikor bi se zajelo tudi območje od naselja do ribnika, bi bilo potrebno, ali razveljaviti prvotni razpis, ali pa izvesti novega. Na četrtini skupnosti smo mnenja, da je smiselno izvesti tudi ureditev ceste – za del od naselja do ribnika, vendar je odločitev o izvedbi načrta ureditve tega dela na strani Direkcije RS za infrastrukturo. Vsekakor pa mora Direkcija poskrbeti, da se bodo dela pričela izvajati takoj, ko bo zadeva pravno močna. V času izvajanja del bo izvedena polovična zapora ceste.

Koordinacija predsednikov in predsednic četrtnih skupnosti

Četrtna skupnost Šmarna gora je bila gostiteljica koordinacije, ki je potekala v začetku septembra pri Ruski dači v Zgornjih Gameljnah. Navzoče je pozdravil lastnik Ruske dače g. Aleš Musar in jim na kratko podal nekaj informacij vezanih na obnovo Ruske dače. Udeleženci so si ogledali notranjost in zunanost obnovljenega objekta, predstavnica Oddelka za mednarodne odnose in protokol na MOL jih je seznanila z protokolarnimi pravili predstavljanja, pozdravljanja, oblačenja in uredenosti ter pravil obedovanja.

Ekološki otok v Srednjih Gameljnah pred Domom krajanov

Zaradi ponavljajočih se in motečih odlaganj raznovrstnih odpadkov, ki v te zabojnike ne sodijo (slike spodaj) je ekološki otok, prej nameščen pri trgovini Mercator, za obdobje 2 mesecev ZAČASNO prestavljen na površino pred Dom krajanov, in sicer iz razloga da bi bilo v vmesnem

času mogoče izvesti postopek za ureditev nove možne lokacije na zemljišču pri obračališču LPP v Gameljnah, v lasti MOL. Novo možno lokacijo je predlagala četrtna skupnost. V kolikor pristojni oddelek ne bo podal pozitivnega mnenja za ureditev ekološkega otoka na predlagano lokacijo, bodo zabojniki odstranjeni. Četrtna skupnost je pristojne tudi opozorila na neenakovreden položaj prebivalcev Gamelj in Rašice pri izvajanju gospodarske javne službe (nimajo lastnih zabojnikov za papir), z ostalimi prebivalci Ljubljane.

Zato apeliramo na vse uporabnike ekoloških otokov, da odlagate samo tiste odpadke, ki sodijo v nameščene zabojnike. Ostale odpadke in predmete je prepovedano odlagati ob in v zabojnike. Na podlagi 27. člena Odloka o zbiranju komunalnih odpadkov v Mestni občini Ljubljana je za posameznika, ki odpadke odlaga poleg zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov, zagrožena globa v višini 200 evrov, za pravno osebo 1.000 evrov, za njeno odgovorno osebo 250 evrov, za samostojnega podjetnika posameznika ali zasebnika 750 evrov in njegovo odgovorno osebo 150 evrov. Nadzor nad izvajanjem določb odloka, za katere je predpisana globa za prekršek, opravlja Inšpektorat Mestne uprave MOL.

Pravne osebe (lokali, restavracije, trgovine) so skladno s področno zakonodajo dolžne s posebno pogodbo in na poseben način urediti prevzem in odvoz ločeno zbrane odpadne embalaže (plastične, kartonske, papirnate, steklene), ki nastaja pri opravljanju proizvodne, trgovinske in storitvene dejavnosti.

Nova prometna ureditev pri Osnovni šoli Šmartno

Z začetkom letošnjega šolskega leta je pričela veljati nova prometna ureditev ob in okoli šole. Nova prometna ureditev je urejena na Cesti v Gameljne in Ulici Angele Ljubičeve. V območje umirjenega prometa sodi celotna Ulica Angele Ljubičeve (dovoljena hitrost 10 km/h) in enosmerni odsek Ceste v Gameljne, ne pa tudi odsek od pokopališča do državne ceste.

Prometni režim na Cesti v Gameljne:

- v delu od Ceste vstaje do Ulice A. Ljubičeve je ohranjen enosmerni promet (trenutno dvosmerni promet ni mogoč, ker je preozka). Ali bo MOL na Cesti v Gameljne kasneje uredila dvosmerni promet, bo znano po ureditvi ceste skozi Šmartno;
- na odseku od prehoda za pešce do župnišča oz. pošte so zarisana bočna parkirna mesta, tako imenovana »bela parkirna mesta«, kjer je možno parkiranje brez posebnih omejitev.
- na delu med h. št. 6 in 8 so zarisana parkirna mesta, kjer vseskozi velja omejitev parkiranja na 1 uro.

Prometna ureditev ob šoli:

- na parkirnem platoju šole (med cerkvijo in šolo) je urejen enosmerni uvoz iz Ceste v Gameljne in enosmerni izvoz na Ul. A. Ljubičeve;
- prevoz mimo glavnega vhoda šole ni več mogoč ;
- na vzhodni strani šole pri vhodu za najmlajše (ob bloku Ul. A. Ljubičeve 1) je urejen vhod/izhod in preurejena parkirna mesta;
- na šolskem dvorišču so določena nova ustavna mesta šolskega kombija – režim postavljanja prometnih stožcev določa šola
- prerazporejena so parkirna mesta za zaposlene ob glavnem vhodu šole

Naj ob tem še omenimo, da se bo v 2. fazi uredilo tudi območje ob pokopališču, kjer bodo zarisana parkirna mesta za kratkotrajno parkiranje 1 uro, ves čas.

Ulični sistem za Gameljne

Četrtna skupnost se je odzvala na predlog Komisije za poimenovanje ulic na MOL za združitev naselij v enotno naselje Gameljne. Območna geodetska uprava Ljubljana je Komisiji priporočila vzpostavitev uličnega sistema za vsa tri naselja posebej ali skupaj za eno naselje, pri čemer bi bilo v zvezi s tem, preštevilčiti 533 hiš. Mnenje četrtna skupnosti je bilo, da se ne strinjamo, da bi se naselja združila v enotno naselje Gameljne iz več razlogov: zgodovinskega (čeprav se meja med naselji s pozidavami počasi izgublja), stroškovnega za prebivalce (strošek pri zamenjavi dokumentov) itd., bi bilo pa smiselno hiše, ki se nahajajo na območju Brezovice (lokalno poimenovanje) pridružiti naselju Srednje Gameljne, saj imajo le preko njih dostop do glavne lokalne ceste.

Komisija za poimenovanje ulic na MOL je na podlagi mnenja četrtna skupnosti sprejela sklep, da se predhodno organizira delovni sestanek s predstavniki Četrtna skupnosti, Območne geodetske uprave Ljubljana in komisijo na katerem bodo predstavili strokovne rešitve.

Letošnje leto ne bo znano samo po epidemiji koronavirusne bolezni Covid-19, pač pa tudi po izjemnem uspehu naših kolesarjev na Dirki po Franciji, zmagovalcem Tadejem Pogacarjem in drugo uvrščenim Primožem Rogličem. Za slednjega lahko rečemo kar naš človek, »Šmarnogorc«, saj z družino živi v Gameljnah.

Še en odličen športnik in »Gamelj« na katerega smo ponosni, pa je Benjamin Savšek, kanuist na divjih vodah. Na svetovnem prvenstvu v Pragi je ubranil naslov evropskega prvaka. Prihodnje leto na olimpijskih igrah v Tokiu pa bo dobil še eno priložnost, da osvoji olimpijsko kolajno.

POZIV KRAJANOM ZA UREDITEV RAZRAŠČANE VEGETACIJE IZ STAVBNIH IN KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ NA JAVNE CESTE IN POTI

Stavbna in kmetijska zemljišča ob lokalnih in državnih cestah na območju ČS Šmarna gora so pogosto zasajena z drevesi in grmovnicami pa tudi poljščinami in z razraščanjem pogosto posegajo v cestno telo javnih cest oziroma v varovalni pas ceste ali drugega elementa: ceste- pločnika, kolesarske steze, avtobusnega postajališča , brežine, jarka, mulde za odvodnjavanje ipd.

Lastniki kmetijskih ali stavbnih zemljišč ste zaradi varnosti dolžni vzdrževati vegetacijo tako, da se ta ne razrašča nad javne ceste in poti oziroma nad cestno telo.

Zato vse občane ČS Šmarna gora pozivamo, da redno vzdržujejo vegetacijo ter, da odstranijo motečo ali nevarno vejevje in zelenje ob javnih cestah in poteh ter prispevajo k večji prometni varnosti udeležencev v prometu . Z navedenim se izognete tudi nepotrebni plačilu globe ali obrezovanju na vaše stroške.

Usposabljanje prebivalcev – Predstavitev temeljnih postopkov oživljanja in pravilne (varne) uporabe defibrilatorja

Tekst in foto: Snježana Zrnić

Verjetno je že marsikdo od nas večkrat pomislil, kako bi ravnal, če bi bil priča dogodku, ko bi se pred našimi očmi nenadoma zgrudil človek, ker mu je zastalo srce? V takšnih trenutkih je znanje temeljnih postopkov oživljanja neprecenljivo, saj lahko z njimi srce, ki je zastalo, vnovič požene-mo v tek in ga z uporabo avtomatskega defibrilatorja tudi povrnemo v normalni ritem in s tem človeku rešimo življenje.

Zato je priporočljivo, da je vsak občan seznanjen s tem, kje se nahaja najbližji defibrilator. Ta podatek lahko najde na spletni strani <http://www.aed-baza.si/>, kjer se tudi lahko seznanijo kako se naprava uporablja.

Ker je pravilnost in pravočasnost pomoči v tesni povezavi z možnostmi preživetja, je pomembno, da se o tehnikah oživljanja podučijo čim večje število ljudi.

V ta namen sta Mestna občina Ljubljana in ČS Šmarna gora v sodelovanju z Društvom študentov medicine Slovenije meseca januarja 2020 v dvorani Doma krajanov Gameljne organizirali brezplačno delavnico o temeljnih postopkih oživljanja s prikazom pravilne (varne) uporabe defibrilatorja.

Na njej je bilo pojasnjeno vse, kar se tiče srčno-žilnih obolenj, preventive in dejavnikov tveganja. Na delavnici so se udeleženci učili temeljnega postopka oživljanja in pravilne (varne) rabe defibrilatorja.

Cilj delavnice je bil udeležence seznaniti s postopki prve pomoči, povečati odziv mimoidočih v primeru nesreče in srčnega zastoja ter v nadaljevanju predstaviti prvo pomoč kot dolžnost posameznika.

Na delavnici je bila opravljena tudi brezplačna meritev krvnega tlaka, sladkorja in holesterola. Za konec naj še omenimo, da je bila delavnica izjemno dobro obiskana.

Posajena lipa

Čebelarstvo Tacen je praznovalo 100. obletnico. Čebelarji so se odločili, da stoti jubilej obstoja društva praznujejo tako, da posadijo 100 domorodnih medovitih dreves.

S tem želijo povedati, da sta cvetoč travnik in pisan vrt, na katerih

je veliko vrst cvetlic in cvetočih grmovnic, mnogo lepša kot skrbno pokošena trava okoli hiše z mejo iz cipres ali kleka.

Čebelarji imajo radi čebele in se trudijo za njihov obstoj. Želijo, da tudi ostali pripomorejo k ohranitvi pestrega okolja, ki bo v zadovoljstvo nam in čebelam, ostalim oprasovalcem pa v veliko pomoč.

Učenci obveznega izbirnega predmeta čebelarstvo so na vrt OŠ Šmartno pod Šmarno goro posadili lipo, ki jo je podaril čebelar Tone Tome.

Čebelar Tone Tome in učenci OŠ Šmartno pri zasaditvi lipe

Čebele in njihovi pridelki

Tomo Strgulc Foto: arhiv ČD-Tacen

Čebelarstvo leto se za čebelarje začne v avgustu, ko moramo postaviti temelje za uspešen razvoj čebeljih družin v naslednjem letu. V tem mesecu je treba urediti gnezdo čebelje družine, odstraniti neustrezno satje, nakrmiti čebele in jim uničiti zajedavca varoo kar nekaj opravil, ki zahtevajo veliko časa, znanja in doslednosti. Čebelarji, ki delujemo v Čebelarskem društvu Tacen, čebelarimo predvsem ljubiteljsko in nam delo s čebelami pomeni veselje in razvedrilo, nekaterim, med katere spadam tudi sam, pa način življenja. Čeprav nam druženje s čebelami pomeni veliko pa je treba priznati, da točenje medu, ki so nam ga prinesle čebele, pomeni češnje na torti našega zadovoljstva. Zadnji dve leti sta bili za čebelarjenje dokaj neugodni, ker smo točili zelo malo. Meni, ki čebelarim z 80 panji čebel, je lanska količina pridelanega medu pomenila 25 %, letošnja pa le 15 % običajne količine. Pridelani med, ki ga ne porabimo sami, čebelarji prodamo na domu, saj povpraševanje po domačem medu narašča. Ob prodaji medu s kupci običajno malo pokramljam o čebelah in medu. Vprašanja, ki mi jih zastavljajo, pa so me vzpodbudila k pisanju tega prispevka. V njem želim predstaviti čebelo, družino v kateri živi, in čebelje pridelke.

O čebeli in njeni družini

V Sloveniji čebelarimo s čebelo imenovana kranjska sivka. To je naša avtohtona podvrsta, ki smo jo čebelarji zaradi nekaterih lastnosti razširili širom po svetu. Je dokaj mirna, skromna pri porabi hrane in ima buren spomladanski razvoj. Njena slaba lastnost pa je, da roji pogosteje kot ostale evropske podvrste. Ko že omenjam ostale podvrste čebel, naj omenim drugi pogostejši predstavnic: italijanska čebela, ki je doma na območju Sredozemlja, in temna nemška čebela, ki jo najdemo v severnem delu Evrope.

Čebele živijo v družini, ki jo sestavljajo matica, čebele delavke in troti. Matica in čebele delavke se izležejo iz oplojenega jajčeca in so ženskega spola. Troti, ki se izležejo iz neoplojenega jajčeca, pa moškega spola. Matica in čebele delavke imajo enako genetsko zasnovo, a matica ima

povsem razvite jajčnike, čebele pa le delno. Ali se bo iz oplojenega jajčeca razvila matica ali čebela delavka, je odvisno od prehranjevanja čebelje ličinke (žerke) in od oblike celice, v katero je bilo zaleženo jajčece. Čebele matico hranijo izključno z matičnim mlečkom, medtem ko se čebele delavke že po nekaj dneh prehranjujejo tudi z medom in cvetnim prahom. Matica se izleže 16. dan, čebele 21. dan, troti pa po 23 dneh. Življenjska doba čebel je različna: matica živi do 5 let, čebele delavke, ki so bile izležene od pomladi do sredine avgusta, približno 6 tednov, troti pa še nekoliko manj. Čebele, ki so se izlegle iz jajčec v avgustu ali kasneje, so dolgožive čebele, ki preživijo zimo in bodo v mesecu februarju oskrbele prve generacije čebel. Omenim naj še to, da troti, ki jih je v vsakem panju nekaj sto, skrbijo le za oploditev matice. V mesecu septembru, ko ni več potreb po oplodjevanju matic, je tudi čas, ko čebele trote preženejo iz panja, saj jih ne potrebujejo več. Oploditev matice poteka izven panja. Matica poletí na oploditev in preleti območje, kjer krožijo troti. Troti ji pričnejo slediti, ujame pa jo najvitalnejši med njimi. Po oploditvi par pade na tla. Trot po oploditvi pogine, matica pa poleti v svoj panj. Čebele delavke ji odstranijo izruvano spolovilo trota, da lahko ponovno poletí na paritveni polet, saj se matica oplodi z približno sedmimi troti. Prejeto spermio hrani v semenskem mošnjičku in s posameznimi spermiji oplojuje jajčeca, ki jih leže v satje za čebeljo zalego ali v matičnjake.

Varoa na čebeli

Čebelja družina med letom šteje do 60 000 čebel. Čebele v panju delujejo kot organizem. Posamezna čebela nima možnosti preživetja. Delo je natančno razdeljeno in se spreminja s starostjo čebele in potrebami družine. V grobem lahko rečemo, da posamezna opravila čebele potekajo na osnovi feromona, ki ga izloča matica, in glede na sporočila čebel nabiralk. Čebele, ki letajo na pašo, po vrnitvi v panj sporočajo ostalim nabiralkam o odkritem pašnem viru. To sporočijo s posebnim plesom v obliki osmice. Sporočilo je popolno, saj čebele iz njega razberejo podatke o smeri, oddaljenosti in kakovosti pašnega vira.

Za povečanja števila čebeljih družin po naravni poti je potrebno rojenje. Da družina prične rojiti, morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Najpogostejši vzrok za rojenje je preveliko število čebel v panju. Ko se družina pripravi na rojenje, čebele delavke zgradijo matičnjake. Matičnjaki so celice iz voska, ki običajno visijo z robov satja. Matica jih zaleže približno 25 in čez 16 dni se začnejo izlegati nove mlade matice. Prvorojena ali najvitalnejša, če se jih sočasno izleže več, podre vse druge matičnjake in uniči še nerojene matice, spopade pa se tudi z ostalimi, že izleženimi mladimi maticami. V panju ostane samo ena mlada matica, ki bo dozorela in poletela na oploditev.

Nakladni panji in AŽ panji na kamionu

Nakladni panji v dolini Trente

Kot zanimivost naj omenim še to, da v času, ko se družina pripravlja na rojenje, nekaj čebel, ki jih imenujemo izvidnice, išče novo ustrezno domovanje. Ko se družina izroji, to je običajno med 12. in 13. uro, se roj začasno obesi na vejo bližnjega drevesa. To je čas, ko mora čebelar roj ujeti (ogrebsti) in ga vsuti v pripravljen panj napolnjen s satnicami – neizdelanim satjem. Če roja ne ogrebemo pravočasno, bo po nekaj urah odletel v domovanje, ki so ga našle čebele izvidnice. Kako čebele izbirajo med različnimi informacijami, ki jim jih prinašajo izvidnice, in se odločijo za eno, še ne vemo.

Še nekaj o čebeljih pridelkih

Staro ime za med je strd, saj se med sčasoma strdi. Od vrste medu je odvisno, kako hitro se bo strdil oziroma kristaliziral. Najugodnejša temperatura za kristalizacijo medu je 12 °C. Zelo hitro kristalizira repični in cvetlični med, če vsebuje veliko regratovega nektarja. Kristalizirajo tudi nekateri medi iz mane, a ne vsi. Mednje sodita hojin in smrekov med, ki ostaneta dokaj dolgo tekoča. Miselnost, da strjen med vsuje veliko sladkorja- saharoze, ki ga je dodal čebelar, ne drži vedno. Omenil sem med iz mane in cvetlični med. Cvetlični med čebele pridobijo iz nektarja, ki ga izločajo cvetovi. Med iz mane pa čebele nabirajo na iglicah iglavcev ali listih listavcev. Mano izločajo uši ali kaparji. Sladke kapljice, ki jih ti organizmi izbrizgavajo, niso njihovi fekalni izločki, temveč viški nasrkanega sladkega drevesnega soka, ki ne gre skozi prebavni trakt. Med lahko vsebuje do 20 % vode. To mejo določa evropska direktiva. Slovenski normativ za med, pridelan po shemi SMGO (slovenski med z geografsko označbo) pa lahko vsebuje le do 18,6 % vode. Čebelarji, ki čebelarimo v klasičnih panjih, ki jih lahko vidite v tradicionalnih čebeljakih (po Albertu Žnidaršiču se imenujejo AŽ panji), zlahka pridelamo med z vsebnostjo vode, ki je nižja od predpisane.

Cvetni prah ali pelod postaja vedno bolj iskan proizvod iz čebeljega panja. Cvetni prah vsebuje veliko beljakovin, ogljikovih hidratov in rudnin, če omenim samo nekatere sestavine. Je izredno iskano prehransko dopolnilo. Pri njegov uporabi moramo biti previdni, saj pri nekaterih povzročča alergije. Poznamo dve vrsti peloda: osmukanec in izkopanec. Osmukanec nabiramo tako, da na vhod panjev namestimo posebne mrežice, ki odstranijo cvetni prah, ki ga čebele prinesejo na zadnjem paru nog. Ta cvetni prah se lahko suši ali takoj po pobiranju zamrzne na - 18 °C. Izkopanec ali čebelji kruh, se mora izkopati iz celice satja. Izkopanec vsebuje še encime, ki so jih čebele dodale, preden so ga shranile v celice satja. Čebele ta cvetni prah potrebujejo za lastno prehrano in hranjenje ličink čebel delavk in trotov.

Propolis ali zadelavina vsebuje več sto različnih substanc. Čebele ga uporabljajo za razkuževanja sten panja in satja. Z njim zapolnijo razpoke ali prekrije ostanke vsiljivcev, ki so zašli v njihov panj in so jih usmrtili. Čebelarji v panju lahko naletimo na mumificiranega metulja smrtoglavca ali rovko. Čebele nabirajo propolis na popkih dreves in grmov. V panj ga prinesejo na zadnjem paru nog, enako kot cvetni prah. Odstranjevanje propolisa z nog opravijo čebele v panju in traja kar nekaj časa. Propolis lahko kupimo v obliki tinkture, prahu ali manjših koščkov. Za humano uporabo je primeren le propolis iz tistih panjev, kjer se za zatiranje čebeljega zajedavca varoe uporablja organske snovi, kot so mravljinčna, oksalna in mlečna kislina, timol in različna eterična olja. Matični mleček čebele uporabljajo za hranjenje ličink matice in čebel. Mleček izločajo čebele v starosti med 4. in 12. dnevom. Izločajo ga žleze, ki jih imajo mlade čebele v glavi. Pridobivanje matičnega mlečka je zahtevno opravilo, ki ga obvladajo le redki čebelarji. Matični mleček uporabljamo kot prehransko dopolnilo in v kozmetični industriji.

V članku sem bralcu želel razkriti vsaj nekaj skrivnosti, ki jih skriva ta čudovita žuželka. Zavedati se moramo, kako krhka je in kako pomembna za nas, saj s pomočjo čebel in drugih oprashačevalcev pridelamo več kot tretjino hrane. Vesel bom, če sem s svojim pisanjem pri kom vzbudil zanimanje za čebele in ga vzpodbudil, da se nam pridruži v čebelarskem društvu Tacen. Z veseljem ga bomo popeljali v skrivnostni svet čebel.

Kako družbene spremembe vplivajo na razvoj šole

Irena Babnik, ravnateljica OŠ Šmartno pod Šmarno goro, mag. medn. posl. in traj. raz.

V preteklem šolskem letu se je 440 učencev osnovne šole Šmartno pod Šmarno goro v času razglašene epidemije šolalo od doma in tudi začetek novega šolskega leta trenutno poteka v znamenju nenehnih možnosti izobraževanja na daljavo.

Prav šolanje na daljavo, ki smo ga po mnenju učiteljev, učencev in staršev sicer izvedli dobro, pa nas je na šoli pripeljalo do (pre)potrebne strokovnega razmisleka o novih, predvsem drugačnih oblikah izobraževanja in potrebah za pridobivanje kompetenc. Zaradi nenehnih družbenih sprememb je namreč eno ključnih vprašanj v šolstvu danes, kako dobro smo učitelji in ravnatelji opremljeni z znanjem za sprejemanje in obvladovanje vseh razmer, do katerih nenehno prihaja na področju vzgoje in izobraževanja. Globalizacija, migracije, razvoj tehnologije in predvsem trenutne omejitve zaradi epidemioloških okoliščin so le nekateri izmed dejavnikov, zaradi katerih smo v zadnjem času prav na področju vzgoje in izobraževanja postavljeni pred nove izzive. Kako se učitelji in ravnatelji omenjenih izzivov lotevamo, na kakšen način jih rešujemo in kako obenem zagotavljamo kakovostno izobraževanje in posredujemo znanje ter hkrati delujemo družbeno odgovorno – to so le nekatera vprašanja, ki so tesno povezana z družbenimi spremembami. Na naši šoli smo se odločili, da bomo novim izzivom kos – zavedamo se pomembnosti profesionalnega razvoja in skrbimo za zagotavljanje kakovostnega izobraževanja, zato učitelje opremljamo z dodatnimi strokovnimi kompetencami – predvsem na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT).

Za lažje razumevanje pomembnosti profesionalnega razvoja učiteljev pa moramo pogledati v preteklost. Delo učiteljev se je v zadnjih desetletjih korenito spremenilo, saj morajo zadovoljiti čedalje zahtevnejša pričakovanja tako notranjih kot zunanjih deležnikov, ki temeljijo na hitro spreminjajočih se družbenih spremembah. Ključno mesto pri novih, zahtevnejših vlogah učitelja predstavlja učiteljev profesionalni razvoj in s tem mislimo na strokovno izpopolnjevanje skozi celotno kariero. Barletova s sodelavci (2008) opozarja na spremembe v družbenem delovanju, ki v sodobni družbi nastajajo zaradi vpeljave novih tehnologij in migracij. Družbene spremembe

so tiste, ki učitelje v najboljšem smislu motivirajo in (po mojem mnenju) prisilijo, da se odločajo za izobraževanja in usposabljanja.

O poslanstvu učiteljev in pomembnosti stalnega strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja precej podrobno pišejo tudi avtorji Bele knjige (urednika Krek in Metljakova). »Zagotavljanje kakovostnega izobraževanja je na prvem mestu med splošnimi cilji vzgoje in izobraževanja« (Krek in Metljak, 2011: 16), zato je na mestu vprašanje, kako dobro se učitelji zavedajo svojega poslanstva in odgovornosti, da se razvijejo v kakovostne učitelje, ki bodo delo opravljali uspešno in kvalitetno, saj »družbo znanja najbolje uresničujejo učljivi, učeči se in ukaželjni ljudje« (Krek in Metljak, 2011: 20).

Hitra zmožnost prilagajanja spremembam je zlasti vidna v okoliščinah, ki so nastale z izbruhom epidemije covid-19 v letu 2020. Ker so na take in podobne situacije lahko pripravljene le dobro organizirane šole s kvalitetnim kadrom, je toliko bolj pomembno, da so šole »kot profesionalne organizacije usmerjene v učenje učencev, profesionalni razvoj učiteljev in rast celotne organizacije« (Hafner, 2013: 64). V obdobju izobraževanja na daljavo smo lahko spoznali, kako dobro uresničujemo cilje, ki so bili že leta 2011 zapisani v Beli knjigi – tudi o uporabi IKT. »V obdobju tehnoloških prebojev seznanjanje in uporaba IKT nastopata kot pomembna cilja izobraževanja, vendar sta, gledano v celoti, predvsem sredstvo, ne pa cilj procesa pridobivanja znanja« (Krek in Metljak, 2011: 20). Učitelji so se morali v izjemno kratkem času prilagoditi novemu sistemu poučevanja, različnim oblikam dela, različnim tehnologijam in v hipu sintetizirati ter uporabiti vsa komunikacijska sredstva, znanja in veščine. Mesece po izkušnji se sedaj zavedamo, da se je v omenjenem obdobju in zaradi omenjene izkušnje v naši šoli in na področju vzgoje in izobraževanja zgodil ogromen razvojni premik. Ponosni smo na naše dosežke, zavedamo se novih priložnosti, pozorni pa smo predvsem na pretjne in primanjkljaje znanja na področju IKT. Poti nazaj pa ni več in samo volja, kritični premislek ter analiza dela, ki jo opravljamo z učitelji in ostalimi deležniki, lahko učiteljevo percepcijo kakovostnega poučevanja na nov in drugačen način osmislijo ter gradijo znanja za prihodnost.

LITERATURA:

1. Barle Lakota, A., Trunk Širca, N. in Lesjak, D. (2008). Družba znanja – izzivi izobraževanja v 21. stoletju. Koper: Fakulteta za management.
2. Hafner, M. (2013) Slovenski učitelj in njegov profesionalizem, *Sodobna pedagogika*, 64(3), 56–68. Dostopno na: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-TUDFNOXB/09a290d3-b9ab-46d3-8cfb-5aebbb43efae/PDF> [19. 9. 2020].
3. Krek, J. in Metljak, M. (ur.). (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Dostopno na: http://pefprints.pef.uni-lj.si/1195/1/bela_knjiga_2011.pdf [18. 9. 2020].

Projekt Erasmus na OŠ Šmartno pod Šmarno goro Ko se šolski vrt poveže z IKT-tehnologijo

Urška Knez, koordinatorka projekta na šoli

Učitelji in učenci OŠ Šmartno pod Šmarno goro od januarja 2019 sodelujemo v mednarodnem projektu Erasmus+ z naslovom School Gardens for Future Citizens (Šolski vrtovi za državljane prihodnosti). Idejni cilj projekta je ozaveščanje, da je skrb za naravo odgovornost vsakega izmed nas in hkrati edina pot, ki zagotavlja trajnostno kakovost bivanja in ohranja upanje na boljšo prihodnost za vse prebivalce našega planeta. To med drugim pomeni, da vsi udeleženci v projektu preko različnih aktivnosti soustvarjamo nove idejne zasnove in primere dobre prakse vključevanja šolskega vrta v vzgojno-izobraževalno delo.

Delovno srečanje projektnih partnerjev na OŠ Šmartno pod Šmarno goro

Učenci so pred izgradnjo vrta sami izdelali načrte preureditve igrišča, snovali kaj lahko posejemo na šolskem vrtu in v okviru pobude mednarodne učiteljske platforme e-Twinning posadili jablano v neposredni bližini šolskega vrta, s čimer so simbolično pokazali, da želijo po svojih močeh sodelovati pri okoljevarstvenih dejavnostih. Tudi epidemija nas ni zaustavila. Namesto na šolski vrt smo sadili kar na domačem vrtu, posneli filmčke in mimogrede naredili še kakšen zanimiv poskus. V šolskem letu 2020/21 so pred nami že nove aktivnosti, ki prinašajo inovativne pristope k poučevanju in učenju ter spodbujajo učence, učitelje in ne nazadnje ostale zaposlene na šoli k razmišljanju o novih pristopih in idejnih rešitvah, ki lahko pripomorejo h kakovostnejšemu delovnemu okolju in obenem sledijo ciljem trajnostnega razvoja.

V mesecu marcu so osmošolci ob šolskem vrtu posadili jablano v okviru pobude evropske učiteljske platforme e-Twinning.

smo zato učitelji in nekateri učenci višjih razredov odpotovali v špansko Valencijo, kjer smo se na tamkajšnji politehniški univerzi, ki je glavna koordinatorica našega projekta, učili programirati in ravnati z aplikacijo, ki jo za potrebe projekta razvija njihov projektni tim. Obenem smo v Valenciji obiskali še dve drugi projektni partnerici, frančiškanski kolidž La Purisima, kjer so nam predstavili primere dobre prakse poučevanja s pomočjo šolskega vrta, ter inštitut Cajamar, kjer smo si ogledali nasade španskih agrumov in se učili, kako uporabljati sondo za zaznavanje vlažnosti zemlje. Učenci naše šole so ob tej priložnosti nadgradili prijateljske vezi s španskimi učenci, ki so se stcale že med njihovim obiskom Slovenije v oktobru. Takrat je naša šola gostila izmenjavo učencev in hkrati organizirala prvi delovni sestanek vseh projektnih partnerjev. Povzpeli smo se seveda tudi na Šmarno goro in naši španski prijatelji kar niso mogli skriti navdušenja nad »zeleno« Slovenijo.

Šolski okoliš OŠ Šmartno pod Šmarno goro ob vznožju Šmarne gore, ki upravičeno velja za zeleno srce Ljubljane, nedvomno ponuja nešteto možnosti za preučevanje narave in učenje na prostem. Zato smo v letošnjem letu s pomočjo lokalnih podjetnikov na zelenicah ob šolskem igrišču že postavili visoke grede, ki bodo učencem in učiteljem naše šole predstavljale težko pričakovano »učilnico v naravi«.

Inovativni cilj našega projekta, ki povezuje kar 9 inštitucij (univerze, osnovne šole, kolidž in agroživilski inštitut) iz petih držav partneric (Španije, Portugalske, Grčije, Romunije in Slovenije), je namreč kombinirati realni in virtualni svet z uvajanjem in preizkušanjem pilotske inovativne tehnologije (posebnih elektronskih sond), ki vrt preko virtualnega okolja prenesejo v učilnico. V mesecu januarju letošnjega leta

Šolsko leto, ki je pred nami, bo vsekakor zelo pestro, saj bomo na OŠ Šmartno pod Šmarno goro v okviru projekta Erasmus vrtnarili, razmišljali o okoljevarstvenih rešitvah, programirali in celo izdelali pravo vremensko postajo. Na vsakoletni prireditvi za starše bomo naše aktivnosti pokazali širši lokalni skupnosti, rezultati našega sodelovanja z ostalimi partnerji v projektu pa *Inštitut Cajamar v Valenciji z nasadi oranževca*.

bodo objavljeni na spletnih straneh Evropske komisije, s čimer bo ime naše šole zastopano tudi v evropskem kontekstu. Projekt, ki na idejni ravni združuje učenje v naravi, inovativnost, motiviranost učencev za delo v virtualnem svetu in ozaveščanje o pomenu skupnih okoljevarstvenih pobud za prihodnost našega planeta, vsekakor lahko pripomore k novim razmislekom o učinkovitih pedagoških praksah, ki jih od nas danes bolj kot kdaj koli prej terjajo izzivi sedanjosti.

Druženje pod kozolcem

Alenka Degen, vodja projekta

Ste za druženje pod kozolcem? ☺

Začeli so se letošnji dnevi in teden evropske kulturne dediščine, katerih skupni naslov je SPO-ZNAJ, VARUJ, OHRANI! Na OŠ Šmartno pod Šmarno goro bomo raziskovali kozolce kot razpoznavno slovensko kulturno dediščino. Učenci bodo spoznavali enojni in dvojni kozolec (toplar) ter seveda druženje in druge slovenske običaje pri/pod/na kozolci(h). Oktobra bomo na šoli pripravili razstavo, ki bo zaživel tudi kot spletna razstava na šolski spletni strani.

Projekt kulturne dediščine vsako leto izvajamo pod okriljem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Posebno pri mladih se želi vzpodbuditi zanimanje za varovanje in ohranjanje naše bogate kulturne dediščine. Zelo si želimo spodbuditi medgeneracijsko sodelovanje in povezanost z lokalno skupnostjo, zato bomo projekt kulturne dediščine povezali tudi s projektoma Simbioza giba in Pogum.

Nabor aktivnosti je pester:

- raziskovanje kozolcev in njihovega namena,
- raziskovanje poklicev, ki so povezani s kozolci,
- intervju s starejšimi o kozolcih in dogajanju v povezavi z njimi,
- iskanje fotografij iz naših krajev na temo kozolcev
- iskanje kozolcev (fotografiranje), ki še služijo svojemu namenu,
- pisanje spisov na temo kozolcev,
- raziskovanje ljudskih običajev pod kozolci,
- prepevanje ljudskih pesmi, ki so povezane z običaji

- (spravilo sena, košnja, žetev ...),
- pisanje pesmi o kozolcih,
 - učenje otroških izštevank,
 - risanje, slikanje, prostorsko ustvarjanje na temo kozolcev
 - pisanje matematičnih, fizikalnih nalog in ugank na temo kozolcev.

Z nami kot vsako leto sodeluje dr. Jurij Šilc, velik poznavalec lokalne kulturne dediščine, ki je vedno pripravljen deliti svoje izkušnje in znanje.

Aktivnosti Društva upokojencev Šmartno-Tacen v letu 2020

Jože Jaklič ; foto: Franjo Merše in Franci Medved

Zaradi korona virusa, ki se je pričel v mesecu marcu in še vedno traja, so bile v letu 2020 naše aktivnosti oz. izleti zelo okrnjeni. V letošnjem letu smo se udeležili pustovanja v gostilni pri PUGLUJU v Ribnici na Dolenjskem. Marca smo imeli občni zbor, konec aprila pa je bila čistilna akcija v Tacnu in Šmartnu.

8 naših članov je očistilo spomenik padlim borcem in okolico pokopališča. Lahko se pohvalimo, da nas je posnela televizijska hiša Planet - TV. V mesecu oktobru smo uživali v enotedenskem počitnikovanju v hotelu RIVIERA v Portorožu.

Pustovanje

Občni zbor

Planinska sekcija je bila malo bolj aktivna kot izletništvo. V mesecu maju smo bili na Rašici in Koči na Ljubelju, junija smo se povzpeli na Sv. Katarino nad Zasipom, v juliju nas je pot zanesla v izvir Bohinjske Bistrice, avgusta pa smo se udeležili kar dveh pohodov in, in sicer do cerkve Sv. Ane v Tunjicah in Kofce, septembra pa smo odšli na Polhograjsko grmado. Vseh pohodniških izletov smo se udeležili v lastni režiji z osebnimi vozili.

Pohodniki se zberemo vsak četrtek ob 9.00 uri in se odpravimo na krajši sprehod, kolesarji pa se podajo na svojo pot.

Izvir Bohinjske Bistrice

Sv. Katarina nad Zasipom

Krožek ročnih del v Domu gasilcev in krajanov ter balinanje v Športnem parku Gameljne, se do nadaljnega ne izvaja zaradi ukrepov Vlade RS za zaježitev širjenja okužb s Covidom -19.

Izdelki ročnih del

Balinarska sekcija

Likovna razstava naše članice DU Gameljne-Rašica

Anica Troha

V rojstni hiši Jakoba Aljaža na Zavrhu je bilo odprtje že četrte samostojne likovne razstave naše članice DU Gameljne, gospe Vere Žagar pod pokroviteljstvom KUD Jarem občine Medvode.

Gospa Vera Žagar se ljubiteljskemu likovnemu ustvarjanju posveča že, odkar je prestopila prag v tretje življenjsko obdobje. Kot članica KUD Zbilje se slikarsko izpopolnjuje pod mentorstvom dipl. slikarke Renate Grmovšek in se redno udeležuje skupinskih društvenih razstav. Do sedaj je imela že tri samostojne razstave: I. 2009 v hotelu Krona v Domžalah, I. 2012 v Domu krajanov v Gameljnah in I. 2016 v okrepečevalnici Ribnik v Sp. Gameljnah.

Likovna umetnost je nekaj, kar človeka spremlja že iz daljne preteklosti. Vsa živa in neživa narava, ki se skozi čas neprestano spreminja, vedno znova prinaša nove prizore, čudovite barve, občudujočo svetlobo ter nove linije. Za umetnika je to zakladnica raznovrstnih likovnih prizorov, hkrati navdih za ustvarjanje in vzgib za nastanek čudovitih umetnin. Likovna umetnost je ljubezen posebne vrste. To niso samo barve in čopič, po izreku Johna Ruskina sta to tudi glava in srce. In prav ljubezen, srce in volja so pripeljale gospo Vero na pot slikarstva.

V avtoričinem procesu slikanja najpomembnejše mesto zavzema motiv. Vedno dobro upodobljen motiv je njena vrlina, pa najsi gre za pokrajino, tihožitje, portret ali živalsko podobo. Podrobno opazovanje in sposobnost natančnega upodabljanja so prepoznavne značilnosti njenega dela. Čeprav gre večinoma za realistične slike, jim ne manjka spontanosti. Gospa Vera v nastajanju slike sledi svojemu občutku in užitku, zato slike odsevajo optimizem in so namenjene vsem, ki so dojemljivi za lepoto. Navdušujejo jo umirjeni barvni kontrasti, s katerimi lahko v posamezne motive vnese več izpovedne energije in jih poskuša še dodatno spodbuditi in približati gledalcu. Poleg pripovedništva njene slike izražajo tudi občutek za uravnoteženo kompozicijo, prostorsko iluzijo, zanimivo linijo in svojevrsten pristop, zato kompozicija deluje celostno in harmonično.

Dvojni kozolec

Benetke

Lunin odsev

Otvoritveni kulturni program je vodil gospod Roman Veras. Lepo je predstavil njeno bogato zbirko slik in njeno zanimivo ročno ustvarjanje. Gospa Vera je tudi članica ustvarjalnih delavnic, kjer pod njenimi prsti nastajajo čudoviti izdelki: otroški copatki, voščilnice, izdelki, ki polepšajo dom. Gospod Vidrih je na orglice zaigral nekaj ljudskih pesmi, na električnem klavirju je čudovito zai-grala Barbara Verhovnik, na flavto pa Laura Felicijan.

V nabito polni Aljaževi domačiji smo si nato z zanimanjem ogledali razstavo njenih slik in njenega bogatega ljubiteljskega dela. Ob prijetnem klepetu in dobri zakuski smo zaključili čudovit večer.

Planinsko društvo Šmarna gora

Darja Grad Kolenc; foto: arhiv društva, Milena Parteli

Ne vem, ali nas večina pozna, zagotovo pa ste nas že srečali po pobočjih Šmarne gore, kjer skrbimo za poti in markacije. Tudi v letošnjem letu skrbimo, da so poti varne in prehodne, ker odstranjujemo padla drevesa, kopljemo jarke, kosimo, barvamo markacije in sodelujemo na raznih prireditvah. Bedimo tudi nad potjo nad dvojnimi sedmerim jezerom, od Štarc pod Tičarico in Zelnarico pa vse do Vratc, ki se že spogledujejo s Prehodavci. Vse akcije nanesejo tudi preko 600 ur prostovoljnega dela.

Seveda pa vmes več ali manj hodimo v hribe; v kopni sezoni višje in na bolj zahtevne ture, pozimi pa obiščemo nižje griče. Ne manjkajo niti kolesarske ture.

V svoje vrste vabimo vse generacije; izleti so vnaprej objavljeni na spletni strani društva in na naši facebook strani. Tako lahko vsak oceni, ali je izlet primeren nabrani kondiciji ali ne.

Največje veselje in vrhunec leta pa predstavljajo naši tabori, ki bodo kmalu dosegli petdeseto obletnico. Zato vas vabimo, da preberete zapis (skrajšanega) dnevnika, ki vas bo mogoče premamil, da se nam drugo leto pridružite. Vedno odnesemo prekrasne spomine, spoznavamo pa tudi našo domovino ter kočke tujine.

Planinski tabor Osilnica 2. –do 9.8. 2020

Vsako leto komaj čakamo na naš planinski tabor, ki je ravno prav dolg; vsem se zdi, da se prehitro konča. Prednost je, da nas večina ostane v zdravem duševnem stanju, ker je tabor ravno prav dolg, saj komaj čakamo naslednje leto, ko se bomo kot družina skoraj brez civilizacije spet zbrali in 7 dni uživali v življenju na prostem: bosí, razkuštrani, lahko malce zamazani a vedrih in žareči obrazov, če le kaj ne pride navzkriž.

Letos nas je gostila Osilnica, majhen kraj velikih lepot. Dolina se imenuje po junaku Petru Klepcu, čigar moč in pogum še danes navdihujeta prebivalce. V Osilnici teče čas počasi – z eno izjemo.

Pot v osilniško dolino je posebno doživetje. Po Strmi Rebri, ki ji rečejo tudi »mali Vršič«, se spustimo po 19 serpentinah. Najvišja točka premore 993 m nadmorske višine, vas pa jih doseže nekaj čez 300. Prelaz je priljubljena destinacija za longboarderje z vsega sveta, ki se vsako leto zberejo na atraktivnem tekmovanju. Tam se je v septembru 2019 tudi odvijalo kolesarsko tekmovanje Navkreber na Strmo Reber, na katerem so vzdržljivostni kolesarji kljubovali strmim serpentinam.

Prvi dan našega planinskega tabora je seveda posvečen vselitvi (šotori, skupna ležišča) in spoznavanju kraja. Po kosilu, ki ga je za nas tudi letos z ljubeznijo pripravil Sebastjan in nas razvajal cel teden s kulinaričnimi dobrotami smo se odpravili ob Čabranki (izvira pri Čabru na Hrvaškem izpod stene Velikega Obrha (546 m nmv), ki je najmočnejši pritok Kolpe v njenem zgornjem toku. Manjši izvir je tudi na slovenski strani meje. Čabranka je dolga 17,5 km navzdol do sotočja z reko Kolpo.

Naš tabor se je začel ravno zadnji dan tekmovanja in smo zato lahko opazovali čudne patrone na rolnah, s slamo obložene ovinke in sploh razna dogajanja pred in po spustu, vključno z dolgo nočno glasbo, ko nam tuc., tuc., tuc ritem ni dal miru do 4h zjutraj.

Sicer pa je Osilnica obmejno občestno naselje z gručastim jedrom in zaselkom Potuharico. Naselje je središče istoimenske občine. Leži v dolini reke Kolpe na ravni terasi, imenovani tudi oziroma Osilniška dolina. Južno od naselja je sotočje rečice Čabranke in Kolpe in smo si tudi ogledali oba izvira rek.

Drugi dan smo jo mahnili do Svete gore (814 m) - romarski kraj Matere božje, ki smo jo potem še cel teden opazovali iz tabora. Nataša je marljivo in natančno poskrbela, da je prečkanje mejnega prehoda Zamost potekal s čim manj zapleti, za kar smo ji bili hvaležni tako udeleženci tabora kot zaposleni na meji. Krenili smo desno in po dobrem kilometru parkirali ter nato 2 uri pridno in brez pritožb ob manjših plohah hodili do vrha. Po pričakovanju se je na cilju zjasnilo in imeli smo res lep pogled na dolino in okolico, kot so to dopuščali okoliški visoki griči. Povratek je trajal dobro uro. Popestril ga je Zvone, ki je znova pridno nabiral - tokrat hrvaške gobe. Ker nam je čas do kosila bil naklonjen, smo se zapeljali do izvira Čabranke, kjer je od parkirišča do izvira le nekaj minut lahke hoje. Popoldan smo izkoristili za kopanje v bazenu (hotel Kovač) in savni, ki se mi je po štiri mesečnem postu resnično prilegla.

Osilnica

Osilniško polje

Tretji dan je bila vremenska napoved res obupna in zato smo se odločili za ogled gradu Kostel. Kot se za muhasto vreme spodobi, nas je cel dan grelo toplo sonce in sploh je bilo vse super. Mimogrede smo si ogledali še slap Nežico, ki ga po bližnjem naselju Tišempolj imenujejo tudi Tišempoljski slap.

Slikoviti slap nad cesto pada čez dolomitsko steno, ki je obložena z lehnjakom. Slap Nežica je visok 15 metrov in izvira pod skalnatim in strmim pobočjem planine Tišempolj. Potok Nežica izvira v več povirnih krakih v dolini nad Vrano steno in Planino. Spada med lehnjakotvorne potoke, ker ga v celoti pokriva mah in kamen lehnjak. Nad slap smo se lahko povzpeli po levem bregu potoka ter se v poletnih mesecih prijetno ohladili v senci listnatega gozda.

O imenu slapa obstaja tudi pravljica, saj naj bi dobil ime po deklici Nežici, ki je pri Drežniku peljala napajati par volov in utonila, ko je voda poniknila in jih potegnila na dno. Tišempoljski potok je nato čez nekaj časa naplaval volovski jarem, ki je bil ovit z lasmi deklice in tako je bilo konec negotovosti o usodi nesrečne deklice. V bližini slapa Nežica se v dolini nahaja naselje Fara, kjer se začena Kostelska planinska pešpot. Zadovoljni smo se znova posedli v avtomobile in tokrat parkirali (skoraj) na grajskem dvorišču.

Slap Nežica

Grad in trg Kostel v Valvasorjevi *Topographia Ducatus Carnioliae modernae (Topografija sodobne vojvodine Kranjske)* iz leta 1679

Grad Kostel s pripadajočim trgom predstavlja drugi največji grajski kompleks v Sloveniji. Zaradi izpostavljene lege nad Kolpo in težje dostopnosti je bil v času turških vpadov pomembna ovira, oziroma obrambna točka v sistemu protiturške obrambe, hkrati pa je bil vključen v sistem kresišč, ki so služila za hitro obveščanje o prihajajoči turški nevarnosti. Grad Kostel je v pisnih virih prvič omenjen leta 1336 kot »castrum Grafenwarth«, kar pomeni utrdba, trdnjava, grad, šele leta 1449 pa kot Costel. Na mestu današnjega gradu naj bi pred tem stala utrdba, ki pa so jo Ortenburžani, vazali oglejskih patriarhov, med letoma 1247 in 1325 prezidali, da bi zavarovali svojo posest, ki je segala od Čušperka do Kolpe. Po smrti ortenburškega grofa Friderika II. 28. aprila leta 1418 je prišel Kostel v last celjskih grofov, ki so ga dozidali in razširili v mogočno utrdbo, eno največjih na Kranjskem, kakršna je razvidna tudi iz dandanašnjih razvalin. Poimenovali so ga po nemško »Grauenwarth« (Grofovsko straža), naselje in trg, ob njem pa je ohranilo ime Kostel. Grad in naselje ob njem so obdali z več kot dva metra debelim in visokim obzidjem, ki je bilo ojačano s petimi obrambnimi stolpi. Služil je kot mejna utrdba v obrambi kranjske in celjske posesti ter pozneje tudi v obrambi proti turškim vpadom. Stari zapisi omenjajo, da je imel Kostel svoje sodišče, ki je obsojalo tudi na smrt. Kot dokaz za to imamo »gavge«, ki stojijo kakšen kilometer stran od gradu. Po smrti zadnjega celjskega kneza Ulrika II., leta 1456, so po dedni pogodbi grad dobili Habsburžani. Ta je v tem času postal tako pomemben,

da je dobil trške pravice in so ga imenovali Trg. Spodnji dve stavbi še vedno stojita in sta lepo obnovljeni (ne kot zgodovinsko pričanje ampak sodobno v retro stilu lastnice) in ker je naša Milena prijateljica gospe, ki v njiju živi, smo ju imeli priložnost obiskati in občudovati njene starine, vrt ter razne živali.

Kostelski ljudski običaji, navade, pesmi, noša in narečje so se razvijali in oblikovali na geografsko in zgodovinsko zaokroženem ozemlju. Kostelsko narečje se je od 16. stoletja dalje, ko se je staro prebivalstvo mešalo s priseljenci iz Hrvaške in nemških sosedov, razvilo v svojevrsten govor.

Na kocu ogleda smo imeli čas za malico ter pijačo, z razgledišča pa smo občudovali širne gozdove, ki jim ni bilo videti konca. To je res medvedova dežela, ki pa ga na svojih poteh na srečo nismo srečali. Popoldan, po dobri kočerji, smo čas znova izkoristili za plavanje ali savno.

Četrti dan je bil izlet deljen; ali v bunker ali na Goteniški Snežnik. Udeleženci obiska podzemlja so bili navdušeni nad videnim. Tudi mi ostali, čeprav Snežnika nismo našli, smo se pa z avti zapeljali čez Strmo reber pa pri tabli Medvedjek ostro levo po gozdni cesti globoko v divji prvobitni gozd. Kasneje so nam domačini pojasnili, da je na tabli napačen napis, pisati bi namreč moralo Medvedjak, kar pomeni medvedov kakec 😊. Makadamska cesta nas je od parkirišča vodila še globlje v gozd. Čudili smo se družno, zakaj ni markacij, a smo vseeno hodili lepo skupaj in glasno govorili, vendar pa nas je v tem skrivnostnem gozdu z rahlimi meglicami med stoletnimi drevesi obhajal občutek, kot da je za vsako drugo skalo medved. Kaj medved, najmanj dva, če ne trije. Po dobri uri in pol hoje smo ugotovili, da pot zagotovo ne pelje na goteniški Snežnik, zato smo jo ob družnem modrovanju mahnili nazaj do vikendov in tam pod strešico lepo pomalicali; seveda smo bili vseskozi na preži, da je ne bi pribrisal kak medo, ki bi mu zadišale ribe ali salama.

Kasneje smo bili lepo razsvetljeni, da pot na Snežnik vodi nekaj 100 metrov pred opisanim parkiriščem, kar seveda v opisu ni bilo.

Da pa bi imeli v žepu konkretno turo, smo obiskali Reško jezero, ki je pomembna ponikalnica na Kočevskem. Njegov 3 kilometre dolg tok se nahaja v dolini pod Kočevsko Reko. V železnih časih so ga z betonskim jezom zajezili in nastalo je dobrih 20 ha veliko Reško jezero. V zadnjih letih je zgornji del jezera registriran kot gozdni rezervat, ki daje zavetje ribam, gozdnim živalim in zverem, spodnji del jezera pa je namenjen ribolovu iz čolna in ostalim vrstam rekreacije. Obkrožajo ga gozdovi, v njegovi neposredni bližini pa gnezdi tudi orek belorepec, zato je okoli jezera speljana učna pot, Orlova pot, ki obiskovalcem ponuja vpogled v številne zanimivosti iz življenja našega največjega orla. Ob jezeru smo srečali skupino 23 naših članov, ki so se vračali z obiska bunkerja.

Skrivnostni bunker Škrilj je bil zgrajen v času hladne vojne 80 metrov pod površjem. 500 m hodnikov in šest podzemnih sob z lastnim vodnim zajetjem in dvema generatorjema za proizvodnjo električne energije bi omogočil bivanje v primeru atomskega udara, v njem pa bi brez zunanje pomoči lahko preživel tudi do 100 dni. Ogledi so vodeni in se izvajajo samo po predhodni najavi in v vnaprej dogovorjenih terminih. Zato ne preseneča, da si je bunker, ki je vrata za obiskovalce odprl poleti 2017, doslej ogledalo že več kot 10.000 gostov. Objekt je dal zgraditi tedanji predsednik Tito v času grožnje s »Hladno vojno« med Jugoslavijo in Rusijo in do danes je ostal skoraj v enakem stanju, kakršen je bil ob dograditvi pred šestdesetimi leti. Seveda pa je tudi tisti čas imel svojo skrito zgodovino in številne neznane zgodbe naše preteklosti se nam razkrivajo šele v zadnjih letih. Bunker Škrilj je ena takšnih zgodb, je pa tudi zgodba o tehničnem znanju minulih generacij, ki so s skromnimi sredstvi znale ustvariti nekaj, kar še dandanašnji preseneča.

In že smo se prebudili v **peti dan**. Ker je bilo vreme malce slabše, smo se napotili znova čez mejo; nekateri smo ta 2 km prevozili, nekateri pa kar prehodili. Ob reki Kolpi smo se odpravili do izvira.

Kólpa (hrv. Kupa, v Beli krajini Kóupa) je mejna reka med Slovenijo in Hrvaško, desni pritok Save na Hrvaškem. Izvir Kolpe je okoli 200 m dolgo in do 50 m široko, slikovito jezerce pod strmimi, gozdnatimi pobočji Risnjaka blizu vasi Razloge v Gorskem kotarju, imenovano tudi Kupeško jezero. Jezero je kraški izvir vokliškega tipa, v katerega so se potapljači doslej potopili do globine -154 m; sifon se nadaljuje v neraziskane globine. Pred leti so vanj padla drevesa in za enkrat je potapljanje vanj onemogočeno.

Popoldan je bil namenjen razkritju skritih prijateljev; res smo se trudili teh par dni, da nas ne bi odkrili pa tudi, da smo zavajali drug drugega. Bilo je veliko smeha, veliko besed in veselja prav med vsemi udeleženci.

Šesti dan smo se končno zbudili v lepo jutro in si za cilj določili najbolj atraktiven vrh – Risnjak. Znova smo v četi stali pred in za mejo po že znanem koronskem protokolu.

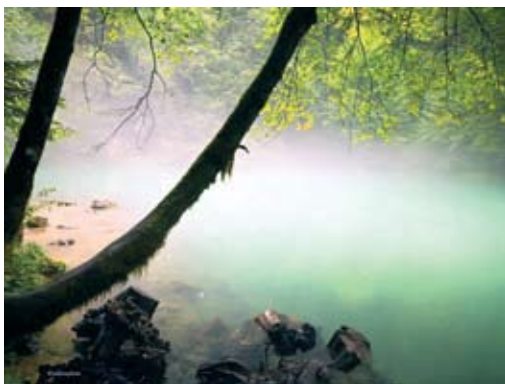
Veliki Risnjak je s 1528m najvišji vrh narodnega parka Risnjak. Z vrha, ki ima vpisno skrinjico in žig je zelo lep pogled na večino vrhov Gorskega Kotarja. Ob lepi vidljivosti pa vidimo vse od Kvarnerja, Istre, Učke, prek slovenskega Snežnika, do Julijskih in Kamniško Savinjskih Alp do Velebita na južni strani.

Ko smo zavili na gozdno cesto in kasneje na pot, je bila cesta mestoma slaba, a smo kmalu stopili v prijeten senčnati gozd na mehko, z iglicami postlano, pot. Risnjak je znan po raznolikosti svojega živalskega sveta in gozdno kraljestvo je dom treh velikih evropskih zveri – medveda, volka in risa. Te potrebujejo velika in mirna prostranstva, kjer ne vznemirjajo ljudi, pa tudi številne živali, ki jim predstavljajo vir hrane. Prav ris (*Lynx lynx*), ki je najredkejša in najbolj skrita evropska zver, je dala ime Risnjaku. Nekoč so to prelepo žival lahko lovili, v začetku prejšnjega stoletja so ustrelili poslednjega risa. Današnji risi so se priselili iz Slovenije, sedaj pa na področju Hrvaške živi 40 – 60 primerkov te čudovite živali.

Na področju parka živi tudi volk (*Canis lupus*), sicer v dosti manjšem številu kot medvedi. Najdemo tudi divjo mačko (*Felis silvestris*), na vrhovih gora pa gamsa (*Rupicapra rupicapra*). V parku biva še ogromno drugih živali – ptice, plazilci in žuželke. Tukaj je narava sama svoj gospodar, življenje je samozadostno. Obiskovalcev skoraj ni bilo, koča je bila zaprta. Večina se je predala soncu, slaba polovica pa smo jo mahnila na vrh, od koder se nam je nudil res lep razgled na morje, reški zaliv in krški most.

Za podaljšano turo je bil mišljen še Snežnik, a se nam časovno ni izšlo; v skupini je bilo na srečo in veselje nekaj otrok in starejših, zato smo hodili počasneje. Čeprav smo hiteli nazaj v tabor, smo komaj prišli do kosila. Še sreča, da je bil popoldan znova namenjen plavanju (ali bazen ali Čabranka) in savni.

Sedmi dan smo obiskali goro Krempe, osrednjo točko Borovške naravoslovne poti. Travnato sedlo Krempe nad kanjonom Kolpe je že od nekdaj priljubljena izletniška točka, poleti pa bela od narcis, ki imajo tukaj najjužnejše rastišče v Sloveniji.

Sedlo je tudi križišče drugih planinskih poti, ki se spuščajo proti Kolpi, z njega pa se odpira lep pogled na mogočna drevesa pragozda Krokar, predstavlja lepoto in nedotaknjenost prvinskih bukovih gozdov na površini dobrih 75 hektarjev.

Pragozd Krokar je kot strogi rezervat del območja Nature 2000 in predstavlja ekosistem nenehno spreminjajočega se ravnovesja med tlemi, klimo in neštetimi živimi organizmi – od mikroskopsko majhnih do medveda. Tu vladajo samo zakoni narave, zato človek zavestno ostaja zunaj. Vanj lahko vstopimo le s pogledi z Borovške naravoslovne poti. Krokar je z gozdnim rezervatom Snežnik – Ždroclje vpisan na seznam svetovne naravne dediščine UNESCO, kar kaže na njegov izjemen pomen.

In ker se je naš čas, ko smo zbrani kot ena velika, raznolika in pisana družina, bližal koncu, smo imeli po kosilu še krst novih vrlih planincev. Letos smo jih imeli kar 8. V svoje vrste smo sprejeli Petra Klepca, Backa, Mašino, Lastovico, Čabranko, Zebro, Kolpo in Kozoroga.

Zadnji dan, v nedeljo nas je po zajtrku čakalo podiranje šotorov in pospravljanje. Letošnje leto je bilo v znamenju polžev, ki so vztrajno vsako noč lezli po šotorih, rahlem in manj rahlem dežju, skritih medvedov, mladine in otročadi, metanju frisbija, malo manj taroka, obveznem škrabljanju, odlični hrani, veliki količini vlage zjutraj in zvečer – običajno pa še vmes – in še in še se je nabralo spominov, ki nas bodo greli še dolgo, dolgo.

KUD Tacen

Tajnica društva Nada Golub

Pozdravljeni prijatelji in ljubitelji kulture!

KUD-ovci smo se od zadnjega javljanja v Šmarnogorskih razgledih dobro leto nazaj kar živahno angažirali in obeležili nekaj dogodkov, nekaj pa jih je žal odpadlo.

Kot smo napovedali v prejšnjih razgledih smo se veselili gostovanja v kulturnem domu v Črnučah, kjer smo sodelovali na slavnostnem koncertu ob 20-letnici delovanja moške vokalne zasedbe Okteta Zven. Počaščeni smo bili v družbi še osmih pevskih zborov iz vseh koncev Slovenije. Skupaj z njimi smo na slavnostni zakuski prepevali pozno v noč in prav vsi uživali v lepih pesmih in prijetnem druženju.

PGD Gunclje je praznovalo 100 let in tudi tam smo z veseljem popestrili slavnostno akademijo. Žal je deževalo kot za stavo in k sreči so se gasilci pripravili na to možnost ter prireditveni prostor zavarovali s šotorom. Nadaljevalo se je z Tacenskimi večeri. V duhu 100 letnice Čebelarskega društva Tacen organiziran čebelarški večer, ki se je odvijal na posebni lokaciji: na Kajakaški cesti 53, in sicer na Domačiji pri Mačku, v Mačkovem mlinu, kjer je bilo društvo tudi ustanovljeno. Gospod Japec, lastnik domačije, nas je s svojo družino prijazno sprejel in nam dal na razpolago prostor, kjer so člani čebelarskega društva predstavili delo čebelarja skozi celo leto. Medene izdelke smo lahko tudi poskusili. Izjemen večer je bil prav zaradi čudovite lokacije, zvestih kudo-vih obiskovalcev in prijaznih čebelarjev. V sodelovanju s Planinskim društvom Šmarna gora kot Pohod na Šmarno goro. Žal je bilo zelo slabo vreme in pohodnikov je bilo zeloooooo maloooooo. Ta izkušnja nas je izučila, da je takšen pohod primeren v drugem letnem času! Zborovski večer in to kar letni premierni koncert Mešanega pevskega zbora Tacen smo imeli v dvorani gasilskega doma, naslov koncerta pa je bil »Takšna kak je moja žena«. Repertoar je vseboval pesmi s Štajerske in Dolenjske. Zaradi zelo slabega vremena je na žalost odpadel tudi tradicionalni Božični sejem v Šmartnu, ki ga vsako leto prirejajo taborniki.

Novo leto 2020 smo začeli z Božično novoletnim koncertom v nedeljo, 5.1.2020 v dvorani gasilskega doma v Tacnu. Tokrat so nam gostje Poljanski orgličarji popestrili program. Štirje možaki so nas popeljali v nov svet, svet orglic, ki jih v Tacnu v dvorani še nismo slišali. Možakarji so bili z navdušenjem sprejeti in kot smo se pogovarjali po koncertu, so rekli, da bodo v Tacen še radi prišli, ker smo topli in prijazni ljudje. Bravo mi!

Potem se je seveda 8.2.2020 zgodilo praznovanje slovenskega kulturnega praznika. Jure Šilc je kot kreator tega večera z naslovom FRANJA, FRAN IN FRANCE ob slikah in pesmih predstavil narodno buditeljico Franjo Koširjevo, Levstikovo ljubezen zalo Koširjevo hčer. Še enkrat iskrena hvala lastnikom gostilne, da so nam omogočili prireditev v prostorih gostišča polnega poslušalcev.

MPZ od l. 1976 dalje vsako leto nastopa na reviji pevskih zborov, ki se že kar mnogo let imenuje Ljubljanski zbori. Po oceni strokovnega ocenjevalca Damjana Močnika je naša pevska zasedba, ki ni ravno več rosno mlada, solidno predstavila svoj repertoar in pokazala, da zboristi lahko odpojemo zelo natančno, zbrano in ubrano. Ponosni nase, ni kaj!

2.3.2020 samo obeležili dve okrogli obletnici dveh naših pevcev in se fletno imeli: 9.3.2020 smo imeli redno pevsko vajo, potem pa je 12.3.2020 izbruhnil korona virus, razglašena je bila epidemija in življenje je nekako kar obstalo, zlasti v kulturnem delu. Na vajah smo se sicer zbrali še dvakrat, konec junija, seveda na prostem, in v primerni razdalji. Malo smo peli, predvsem pa je bila želja, da se vidimo, da kakšno rečemo, da se družimo in ker je bil čas češenj, smo si jih z veseljem privoščili.

Tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični je bil seveda odpovedan, pred tem tudi praznovanje praznika naše ČS.

Upali smo, da bodo čez poletje kakšne obetajoče novice za kulturnike in organizatorje prireditev pa žal temu še sedaj ni tako. Z vajami zbora smo sicer začeli konec avgusta v dvorani doma, kjer lahko zagotovimo varnostno razdaljo, razkužila, itd. Ubrali smo še eno varno varianto, tako da smo imeli tudi deljene vaje, na katerih je manjše število pevcev in so bili priporočeni ukrepi še bolj striktno izvajani. Upamo in želimo, da bomo kaj kmalu lahko zapeli tudi na letnem koncertu.

Do naslednjih razgledov pa se lepo imejte, veselo se smejte in OŠTANITE ZDRAVI!

Aktivnosti Turističnega društva

Turistično društvo Šmarna gora Tacen je lokalno društvo, ki že več kot 30 let v svojem lokalnem okolju in širše skrbi za ohranjanje običajev, lokalnih tradicij in naravnih znamenitosti. Organiziramo in izvajamo prireditve, ki prispevajo k promociji kraja in so zanimive za prebivalce in druge obiskovalce

Zelo si prizadevamo, da so prireditve tematsko pestre ter vsebinsko aktualne. Lahko se pohvalimo, da smo program dela za 2019 skoraj v celoti izpolnili.

Tudi v letu 2020 nadaljujemo s svojimi aktivnostmi, čeprav jih moramo prilagoditi ukrepom proti širjenju virusa Covid 19. Na pustni torek smo letos ponovno pripravili prireditev »Otroško pustno rajanje«. V dvorani Doma gasilcev in krajanov se je veselilo preko 100 domiselnih maškar. Animator je razgibal in razigral male pustne šeme. Za zaključek je Turistično društvo vse pogostilo s krofi. Najeli smo tudi fotografkinjo, ki je po prireditvi navdušila s kvalitetnimi fotografijami maškar. Te fotografije smo objavili tudi na FB in prejeli veliko pozitivnih odzivov s strani staršev maškar in ostalih krajanov. Pozdrav pomladi na Gregorjevo smo morali na žalost v zadnjem hipu odpovedati. Po pozivu MOL, Četrtna skupnost in Zavoda Turizem Ljubljana smo po prilagojenih pogojih izvedli in koordinirali čistilno akcijo na področju naše ČS. Izvedeno je bilo tudi jesensko vrtnarsko predavanje Jerneje Jošar, ki je bilo zelo zanimivo. Trudili smo se tudi za postavitve okrasnih korit s cvetjem na prenovljenem tacenskem mostu. Izvedene so bile že določene aktivnosti in opravljeni pogovori glede vzdrževanja rož, dogovor s Četrtno skupnostjo o sodelovanju, pripravljen in poslan dopis na Direkcijo za ceste in na Ministrstvo za infrastrukturo. Projekt nam na žalost ni uspel, ker smo zanj s strani Ministrstva za infrastrukturo prejeli negativno mnenje. V naslednjih mesecih smo si zadali še nekaj nalog. Želimo si postaviti koše za smeti na nekaterih »vpadnicah« na Šmarno goro. Kot vzorčni primer bi najprej postavili koš na Šmarnogorski poti v Šmartnu, ki bi bil namenjen predvsem pasjim iztrebkom. Nameravamo organizirati fotografski tečaj za nove mlade člane, ki jih iskreno vabimo v društvo.

Miklavževega sejma na vrtu pri Gostilni Košir ter obiska Miklavža letos ne bomo organizirali zaradi zgoraj omenjenih razlogov.

Kot vsako leto bomo postavili novoletno smreko na parkirišču v Tacnu in postavili jaslice pod zvonikom cerkve Sv. Jurija v Tacnu.

Prizadevamo si, da bi do konca leta naše društvo izdalo vezano izdajo zbirke preteklih objav dr. Jurija Šilca na našem FB (Zgodbe izpod Šmarne gore).

Trening po 40. letu starosti

dr. Veronika L. Dolenc, prof. šp. vzg., veronika.dolenc@zdravozivi.si

Slabšanje telesnih sposobnosti in degenerativne spremembe se začnejo kazati po 30. letu starosti. Počasi se začne slabšati elastičnost vezivnega in mišičnega tkiva ter zmanjševati mišična in kostna masa. Zgodi se, da vas poškodba kolena, bolečine v hrbtenici in razna vnetja pripeljejo do razmišljanja, da niste več v rosnih dvajsetih. Mlado telo lažje prenaša določene trenažne napake in šoke. Starejši kot ste, bolj morate paziti na pravilno trenažno rutino.

Spodaj je 7 nasvetov, ki jih morate upoštevati, če želite biti telesno dovolj pri močeh, da se uprete degenerativnim spremembam.

1. Trening moči povečuje mišično maso. Če mišice ne obremenjujete dovolj, jih boste s časom v veliki meri izgubili. »Use it or lose it« (Uporabi jih ali jih izgubi). Priporočljive so vaje z lastno telesno težo in pripomočki (elastični trak, ročke). Najpomembnejša je tehnično pravilna izvedba, saj napačna izvedba vodi v poškodbe.

2. Udarne aktivnost krepi kosti. Osteoblasti so gradniki kosti, več kot jih imamo, gostejša in posledično močnejša je kost. Ko na primer skačemo, se na mestu, kjer udarimo ob tla, po kosteh prenaša sila, ki povzroči mikro poškodbe kosti. Na teh mestih, kjer je kost mikro poškodovana, se še bolj okrepi in ojača. Količina osteoblastov se na teh mestih poveča. Med udarne aktivnosti spadajo vaje za moč, tek, hoja po hribu navzdol in razni skoki. Hitra hoja ali nordijska hoja je tudi delno udarna aktivnost.

3. Ogrevanje in raztezne vaje povečujejo gibljivost. Gibljivost pomaga preprečiti marsikatero poškodbo. Zategnjene mišice in tetive preprečujejo izvedbo giba v celotni amplitudi in povzročajo bolečino in poškodbo. Pred športom se ne pozabite ogreti, da pripravite telo na večje napore. Ogrevanje naj bo dinamično. Po aktivnosti pa telo raztegnite. Če imate udoben prostor, podaljšajte raztezne vaje v raztezno-sprostilne vaje. Raztezne vaje lahko delate tudi »na suho«, oz. kadarkoli. Potrebno je vedeti, katero mišico raztegujete. Raztezne vaje je vsaj na začetku dobro delati pod nadzorom strokovnjaka.

4. Tehnično pravilna izvedba vaje je ključna za uspeh. Vsak špakajoč občutek v sklepu je znak, da se vaja ne izvaja tehnično pravilno, ali da imate na tem delu sklepa in pod tem kotom v sklepu lahko poškodbo. Takoj prekinite z vajo in jo izvedite pravilno, ali pa jo prilagodite sebi. Ker so vaje za moč in ostale motorične sposobnosti tehnično zahtevne, je priporočljivo izvajati trening pod budnim očesom strokovnjaka.

5. Trenirati pametneje in ne močnejše. Trenirajte pametno, kar pomeni, da točno veste zakaj izvajate določeno vajo ali šport. Če boste poslušali telo, boste varni pred poškodbami. Ne pretiravajte in si obvezno vzemite čas za dober obrok, spanje in aktivnosti v naravi.

6. Spanje povečuje vitalnost. V nočnem času se izločata hormona, kot je melatonin in rastni hormon, ki pozitivno vplivata na našo regeneracijo tako, da telo sprostita in obnovita. 8 ur spanja ima zdravilen učinek in povečuje vitalnost organizma.

7. Uravnoteženi obroki. Potrebna sta vsaj dva uravnotežena obroka dnevno, zajtrk in kosilo. Obrok z vsemi makrohranili daje vso potrebno energijo za športno aktivnost. Beljakovine, ogljikovi hidrati in maščobe so glavne komponente. Dodati je potrebno še vlaknine (sadje zelenjava, semena), ki imajo izredno pomembno vlogo pri odstranjevanju blata iz črevesja in hitrejši prebavi ter so bogata z vitamini in mikroelementi. Ne pozabite na vodo in hidracijo pred in po športni aktivnosti.

V Domu gasilcev in krajanov v Tacnu že 7 let vodim športne aktivnosti za odrasle in otroke. Športi, ki se izvajajo so naslednji:

1. Kondicijski treningi
2. Nordijska hoja
3. Joga
4. Športna vadba za otroke- Pogumni Riski

Vse športne aktivnosti prilagajam potrebam posameznika. Več o športnih aktivnostih si lahko ogledate na spletni strani: <https://zdravozivi.si>

SAR.SI*, novo-staro kinološko društvo

Živa Vandot

Pod Šmarno goro, v bližini naselja Spodnje Gameljne, med gozdom in travniki ob reki Savi, se nahaja poligon kinološkega društva SAR.SI, nekdanjega kinološkega društva Šmarna gora. Poligon, kljub nekaterim pomanjkljivostim, predstavlja center našega društva, omogoča nam treninge poslušnosti, občasno tudi iskanja, izvedbo tečajev pasjega vrtca in male šole ter izvedbo drugih prireditev, pomembnih za člane društva in reševalno delo nasploh.

Enkrat tedensko naš poligon gosti tudi športno dejavnost teka s psom, oziroma Canicross.

Društvo, v novi obliki, z novim imenom in novim vodstvom, deluje šele drugo leto, a je zraslo na dobrih temeljih, ki so nam pri delovanju v veliko pomoč in podporo.

V prihodnosti ne izključujemo možnosti širitve društva tudi na druge kinološke panoge, trenutno pa je naše delo s psi, usmerjeno le v reševanje. Vsi sedanji člani kinološkega društva SAR.SI, so tudi del Enote reševalnih psov Slovenije ali pa imajo željo, oziroma namen postati njen del, zato smo v veliki meri osredotočeni na treniranje, usposabljanje in tudi v razvoj reševalnega dela, ki obsega iskanje pogrešanih oseb v naravi, v ruševini in v lavinah.

Ravno z namenom učenja in preizkušanja, je bil v soboto, 26.9.2020, naš poligon z okolico, prizorišče vaje SIP 1 (skupina za iskanje pogrešanih oseb, v obsegu Ljubljane z okolico), na kateri so poleg vodnikov z reševalnimi psi, sodelovali še policisti, gasilci PGD Zgornje Pirniče, gorska reševalna služba-društvo Ljubljana in Rdeči križ Slovenije. Uspešno izvedeno vajo, je v skladu s pravili, ki jih določa trenutna situacija pri nas in po svetu, skupaj z vodjo vseh skupin za iskanje pogrešanih, organiziral in nadziral član našega društva.

Kljub temu, da z novim društvom, predvsem pa z novim vodstvom, pridejo nove vizije, ostaja nadaljevanje tradicije za nas samoumevno, zato smo bili v mesecu oktobru, ponovno organizator Talanovega memoriala. Prireditve, v kateri se na malo drugačen, bolj zabaven način iskanja

Vaja SIP

pogrešanih in poslušnosti, med seboj pomerijo skupine vodnikov iz vseh slovenskih društev reševalnih psov, poteka vsako leto zgodaj jeseni. Njen namen je prijetno druženje ter predvsem poklon (v čast in spomin) gospodu Božu Talanu, nekdanjemu članu KD Šmarna gora, vodniku reševalnega psa in vsem ostalim pokojnim vodnikom reševalnih psov. Letošnja prireditev je bila vsekakor drugačna: omejitve so bile neizogibne, vseeno pa smo se člani društva v skupinskem duhu potrudili, da je bila izkušnja neponovljiva in prijetna za vse sodelujoče.

Talanov memorial 2020 pomeni zaključek prireditev na društvenem poligonu do pomladi naslednje leto. Do takrat, čeprav ne vemo kaj nas čaka, bo društvo ostalo aktivno, saj želimo v čim večjem obsegu dosegati zastavljene cilje - usposobljenost za pomoč ljudem; zato bomo člani še naprej pridno uporabljali poligon, trenirali pod budnim očesom naših izjemnih inštruktorjev in vzpostavljali medsebojno zaupanje s psom. Ker smo predani, ljubitelji psov in živali, prostovoljci, ki se z lahkoto odrečemo prostemu času ter v prvi vrsti ljudje, verjamemo, da tako kinološko društvo SAR.SI kot njegove članice, čakajo še številni uspehi znotraj, morda pa tudi zunaj meja naše države.

* Search And Rescue Slovenija = ISKANJE IN REŠEVANJE SLOVENIJA

Mladi zmaji v Gameljnah "Dan za spremembe"

Tekst in foto: Petra Filipič

Mladi zmaji smo se z velikim veseljem udeležili vseslovenske prostovoljne akcije "Dan za spremembe", ki jo organizira Slovenska filantropija. Letošnji dogodek smo soustvarili in soorganizirali skupaj z občani Gameljnj in Športnim parkom Gameljne. Temeljil je na dobrobiti za ljudi in planet.

Dogodku se je pridružil naš mobilni mladinski center Ljuba in Drago, ki pripelje druženje na različne koticke v Ljubljani. Preurejen mestni avtobus LPP-ja, ki stoji za načeli reciklaže, zelene strehe in nižjega ogljičnega odtisa. Strmimo k temu, da bi bili naravi prijazni in skupaj z mladimi soustvarjali boljši jutri.

V Športnem parku Gameljne, kamor ekipa Uličnih zmajev vsak torek zahaja, smo skupaj z mladimi najprej očistili odpadke, ki so ležali v naravi, jih pobrali in odvrgli tja, kamor sodijo – v smeti. S

tem smo želeli ozavestiti mlade, da je potrebno skrbeti za naš planet in biti odgovoren. Kreativci med nami so popestrili lesene klopi, sestavljene iz recikliranega materiala. Vsak od njih je pustil svojo sled, klopi pa oddajajo sedaj nov, svež, unikaten izgled, ki mimoidoče vabi na počitek in prijetno druženje ter klepet.

Ker nam je mar za naravo in ker smo ji hoteli vrniti to, kar nam ona daje, smo se odločili, posaditi dve sadiki. S skupnimi močmi nam je uspelo posaditi figo in belo breskev, za kateri si želimo, da bosta še naprej rasli in obrodili sadove - plodove našega truda in sodelovanja.

Naše sodelovanje je bilo prijetno, vsak je prispeval točno to, kar je znal najbolje. Druženje je temeljilo na medgeneracijski medsebojni pomoči. Najbolj izkušeni med nami, so pekli gameljske palačinke, s katerimi so nam dali pogon in energijo za delo. Nekateri so ustvarjali, drugi pekli, spet tretji popravljali in kopali luknje ter sadili sadike novih dreves, ki bodo še naslednjim generacijam nudila senco, dajala kisik in plodove.

Portala Geoportal in MiPi(?) na katerih najdete veliko uporabnih informacij

Tanja Muha

Na internetu danes, v dobi digitalizacije lahko najdemo množico uporabnih spletnih strani in portalov, kjer se nahajajo uporabni podatki. Primera takih portalov sta Geoportal in portal MiPi, ki ju je vzpostavila Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS). Geoportal omogoča geografski vpogled v podatke elektronskih komunikacij in druge infrastrukture, MiPi pa je namenjen medijskemu in informacijskemu opismenjevanju prebivalstva.

Geoportal AKOS je dostopen na povezavi: <https://gis.akos-rs.si/> in omogoča pregled in poizvedovanje med številnimi prostorskimi sloji. Uporabnikom so na voljo tudi dodatna orodja pri pregledu in prikazovanju podatkov, agencija pa je aplikacijo po konceptu »manj je več« razvijala v smeri uporabniku prijazne uporabe.

Na Geoportalu AKOS so prikazani naslednji podatki:

- podatki elektronskih komunikacij in omrežnih priključnih točk iz zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture,
- podatki ostale GJI (gospodarska javna infrastruktura), pri katerih se prikazuje GJI infrastrukturo

ra, ki je pomembna z vidika souporabe,

- bazne postaje in pokritosti z mobilnim omrežjem po operaterjih in po tehnologijah,
- pokritosti poseljenih območij s fiksnim omrežjem elektronskih komunikacij,
- podatki o poštnem omrežju,
- rezultati meritev jakosti signala mobilnih omrežij po Sloveniji glede na operaterje in tehnologije,
- rezultati analize maloprodajnih cen in storitev širokopasovnih priključkov,
- objave in arhiv namer po skupnih gradnjah,
- različne kartografske podlage in pomožni prostorski sloji, ki so na voljo za boljši pregled.

Večino podatkov, ki so prikazani, zbira Geodetska uprava Republike Slovenije, preostanek pa pripravlja oziroma zbira sama Agencija za komunikacijska omrežja in storitve. Dodatni pomožni sloji in podatki izvirajo še z Ministrstva za notranje zadeve in Open street map-a.

Agencija pa bo nadgrajevala portal tudi z novimi podatki iz področij svojih pristojnosti tudi v prihodnje.

Na portalu vam bodo v pomoč pri iskanju tudi priročna navodila.

Primer prikaza priključne točke, električnega voda in vodovoda *Primer prikaza poštnih nabiralnikov*

Portal za medijsko in informacijsko pismenost Mipi pa najdete na naslovu: <https://www.mipi.si/>. Agencija želi z njim v okviru svojih pristojnosti in z namenom varstva končnih uporabnikov elektronskih komunikacij kot ene njenih glavnih zakonskih nalog širšo javnost oza-

veščati o pomenu kritične in premišljene uporabe medijskih vsebin in informacijskih tehnologij, vplivu medijev, razumevanju različnih medijskih sporočil in informacij, odgovornem ustvarjanju in deljenju sporočil, pa tudi o uporabi informacijskih tehnologij, njihovih prednostih in pasteh. Razumevanje medijev in njihovega delovanja ter spretno in kritično krmarjenje med vsemi informacijami, ki smo jim vsak dan izpostavljeni, sta namreč ključni veščini sodobnega človeka. Agencija poskuša obravnavati aktualne teme z medijskega in informacijskega področja, bralcem pa nuditi čim bolj praktične nasvete in napotke. Vanj (na kaj se nanaša ta vanj?) je vključen tudi Gledoskop, to je sistem za razvrščanje in označevanje programskih vsebin. Starše, otroke, vzgojitelje in druge opozarja, da je v določeni programski vsebini možno zaslediti prizore, ki so lahko za določeno starostno skupino gledalcev škodljivi. V ta namen uporablja znake, ki vsebujejo starostna priporočila (vodstvo staršev, 12 let, 15 let, 18 let), poleg njih pa tudi piktograme, s katerimi pojasni razlog za starostno priporočilo (nasilje, strah, spolnost, diskriminacija, zloraba drog in/ali alkohola ter neprimeren jezik).

Številka za prijavo pogrešanih otrok

Tanja Muha

Ste vedeli, da poleg že dobro poznanih števil za klic v sili 112 in 113 obstaja tudi številka 116 000, ki je namenjena prijavljanju pogrešanih otrok. Številko od 1. oktobra zagotavlja Policija.

Številka 116 000 za prijavo pogrešanih otrok

Sprejemniki za digitalni radio DAB+ bodo kmalu obvezni v avtomobilih

Tanja Muha

V začetku prihodnjega leta bodo DAB+ sprejemniki za digitalni radio predvidoma (verjetno) postali del osnovne avtomobilske opreme. Na podlagi določil novega zakona o elektronskih komunikacijah, ki bo v slovenski pravni red implementiral določila Evropskega zakonika o elektronskih komunikacijah, bo vgradnja digitalnih radijskih sprejemnikov v vse nove avtomobile postala obvezna. Nekateri proizvajalci že sedaj v nove avtomobile vgrajujejo DAB+ sprejemnike, vendar ti še niso del osnovne opreme, temveč morajo uporabniki ob nakupu avtomobila zahtevati DAB+ sprejemnik. Poslušalci za sprejem programov preko digitalnega radia potrebujejo ustrezne radijske sprejemnike, ki morajo obvezno imeti oznako DAB+. V Sloveniji je v boljše založenih tehničnih trgovinah že mogoče kupiti sprejemnike, ki omogočajo sprejem DAB+ radia (tudi hibridne FM/DAB+ sprejemnike). Pri tem je treba poudariti, da digitalni radio ni nadomestek za analogni (FM) radio, saj ukinitve analognega radia ni predvidena.

Digitalni radio DAB+ je nova platforma, ki omogoča uporabnikom boljšo kakovost radijskega signala in večpredstavne vsebine na zaslonih sprejemnika, ki lahko dopolnjujejo radijske programe ali ponujajo povsem nove storitve, kot so tekstovna in slikovna sporočila v zvezi s predvajanim programom. DAB+ omogoča sprejemanje večjega števila postaj in kmalu tudi tam, kjer je klasični radio obmolknil, na primer v predorih.

Bralne skupine v Mestni knjižnici Ljubljana

Vesna Trobec

V Mestni knjižnici Ljubljana skušamo na najrazličnejše načine približati knjige bralcem in bralce knjigam, že tradicionalno tudi z organizacijo srečevanj bralnih skupin. V MKL deluje 16 bralnih skupin, v katerih se udeleženci srečujejo enkrat mesečno, od oktobra do maja in so odprtega tipa, kar pomeni, da se lahko bralci pridružijo posamezni bralni skupini kadarkoli ali le takrat, ko jih še posebej pritegne določena knjiga ali tema.

Na prvi pogled so si skupine podobne, toda v resnici je vsaka po svoje posebna, vsaka ima svoj način dela in različne cilje, nekatere so namenjene študentom, druge odraslim in starejšim bralcem, včasih medse povabijo tudi goste, vse pa imajo namen promovirati dobro literaturo.

Večinoma je posamično srečanje bralne skupine namenjeno pogovoru o predhodno izbrani knjigi. V nekaterih skupinah se bralci o določeni knjigi pogovarjajo v angleškem, nemškem in francoskem jeziku, da udeleženci poleg spoznavanja literature bogatijo lastno znanje tujega jezika. Naslove knjig izbirajo voditelji bralnih skupin, včasih jih udeleženci izberejo sami in tako skupine soustvarjajo skupaj, kar ima pozitivne učinke na sam potek srečanja, saj se vsi veselijo debate o knjigi, ki jih zanima in ob tem z veseljem delijo tudi svoje lastne zgodbe.

Tako deluje na primer angleški bralno-debatni krožek in večina bralnih skupin, ki jih vodijo knjižničarji ali prostovoljci; izmenjava mnenj v skupini je včasih bolj, včasih manj razburljiva, a vedno zanimiva.

Zanimiva so sporočila izbrane knjige, pa tudi pogledi, razumevanje in komentiranje udeležencev; včasih je prav neverjetno, kako poteka pogovor o isti knjigi in kako različna in zato še posebej pomembna so mnenja udeležencev.

Skupine so zelo pestre in prijetne, udeleženci se radi pogovarjajo o svojem doživljanju prebranega in pripovedujejo svoje zgodbe. Včasih se od srca nasmejijo, včasih pa steče po licih tudi kakšna solza. V knjižnici bralci uživajo v medsebojnem povezovanju v varnem okolju, kjer lahko iskreno izražajo svoje misli in občutke ob prebrani zgodbi, ne da bi jih pri tem kdo presojal ali celo obsojal. Opažamo, kako so se popolnoma različni posamezniki povezali med seboj; nekateri so postali strpnejši, nekateri so stopili v ospredje, čeprav so bolj zadržani; v skupinah je vedno sproščeno in precej veselo vzdušje.

Naj bo bralna skupina naravnana literarno ali bolj tematsko, vsebinsko v povezavi s posameznim leposlovnim ali neleposlovnim delom, vedno je pomemben element tudi razumevanje vpliva prebranega na bralca, pa naj bo to dejanski vpliv ali potencialni, ki ga omogoča posamezen tekst, zgodba, sporočilo; ta segment knjige je pri branju in pri pogovoru zelo pomemben, zato ga mora voditelj skupine nujno prepoznati, saj skozi ozaveščanje svoje bralne izkušnje vodi udeležence do globljega razumevanja prebranega.

Naše stare gostilne (3. del)

Jurij Šilc

Za konec našega sprehoda po starih gostilna na območju Četrtno skupnosti Šmarna gora pa na Goro, kjer so bile nekdanj tri gostilne, dve na Sedlu in ena na vrhu.

Pri Gorjancu na Sedlu je skoraj 300 let živela rodbina Korbič, ki je v prvi tretjini 19. stoletja izumrla. Potem so tam živeli Frelihi. Že takrat je zelo verjetno bila pri Spodnjem Gorjancu tudi gostilna. V času ljubljanskega potresa 1895 sta pri Gorjancu živela zakonca Franc Šetina iz Zg. Pirnič in njegova žena Ana Stanonik iz Javornika. Po prvi vojni je bila koncesija za gostilno podeljena vdovi Ani, ki je postavila gostilno tudi pri Zgornjemu Gorjancu. Njen sin Franc Šetina je l. 1932 gostilno povečal; za njim sta gostilno vodila hči Mira in njen mož Ludvik Upelj. Zdaj nobena od Gorjančevih gostilen ne obratuje več.

Gostilna Gorjanc na Sedlu okoli leta 1932 (fotografijo hrani M. Košir).

Hiša na Šmarni gori, ki jo dandanes poznamo kot gostilno Ledinek je nekdanja mežnarija in nosi letnico 1754, ki kaže vsaj približno starost te stavbe. Mežnarija (in morda tudi gostilna) pa je morala obstajati že davno prej, tako Kapiteljski urbar iz 1499 že navaja na Šmarni gori mežnarja, ki plačuje dve marki šilingov pravde. Od 1897 do 1919 je gostilno vodila Ivanka Sever, Klobukova iz Šmartna. Takrat je časopisje zapisalo: »Pa tudi za okrepčilo je preskrbljeno, ker je sedaj gostilna v boljših rokah in je vsak čas dobiti jedila in dobre, zanesljive vinske kapljice.« Leta 1914 se je poročila s Francem Gregoršem, Volbenkovim iz Šmartna, ki je bil na Šmarni gori tudi mežnar. Potem sta živela pri Kajžnu v Tacnu, kjer je Severjeva, ko je prišla s Šmarne gore, točila predvsem žganje. Od 1920 do 1940 je bil gostilničar Franc Hočevnar, po poklicu mizar iz Zgornjih Gameljn. Leto prej se je poročil s Katarina Ogrič z Vojskega nad Idrijo. Zakonca sta vodila gostilno na Šmarni gori od decembra 1920 do oktobra 1940. Za njim je bil gostilničar Tone Štravs, ki je bil poročen z Elo, roj. Filipič iz Idrije. Ko je 1953 Tone umrl je gostilno na Šmarni gori prevzelo Planinsko društvo Ljubljana-matica in postavilo Vilka Mazija, ki je takrat živel na Vikrčah, za gospodarja. V začetku je kazalo, da je društvo našlo tu »zlato jamo«, pa se je hudo uštel. Planinska postojanka je postala po treh letih pasivna in jo je bilo treba likvidirati, in kot je zapisal Mazi: »Jaz pa sem bil vesel, da sem se otresel tega birtovskega posla, ki mi s planinsko postojanko nikoli ni šel prav skupaj.« Potem sta gostilno ponovno vodili Štravsova vdova Ela in hči Ela. Leta 1974 sta prišla na Šmarno goro Miha Ledinek iz Trbovelj in njegova žena Jožica, roj. Seršen iz Tacna. Gostilno zdaj vodi njuna hči Ana, por. Češnovar.

IN MEMORIAM - Drago ERJAVEC (1937 - 2020)

Drago Erjavec je bil član Turističnega društva Šmarna gora-Tacen vse od ustanovitve, od leta 1983. Vedno je aktivno sodeloval v organih društva in bil leta 2002 izvoljen za predsednika. Njegov mandat je trajal do leta 2011. Od leta 2011 do leta 2014 pa je vršil funkcijo podpredsednika društva. V društvu je užival velik ugled in bil vsem za zgled. Vzpodbujal je sodelovanje z ostalimi krajevnimi društvi. Spremljal je zastavljene naloge in pri njih tudi aktivno sodeloval. Želel je, da bi bil Tacen urejen, privlačen tudi za tujce. Pri aktivnostih je znal najti besedo spodbude in tudi graje. Turistične klopi in informativne table so plod njegovih idej. Sooblikoval je naše turistične prireditve in tvorno prispeval k prepoznavnosti društva.

Kot častni član društva nas je vse do zadnjega spodbujal in dajal predloge. Postavitev kajakaškega obeležja na desnem bregu Save, pred tacenskim mostom, je še vedno ena njegovih neizpolnjenih želja. Za prispevek k razvoju kraja je prejel priznanje ČS Šmarna gora.

Jože Kepic

IN MEMORIAM - Msgr. Alojz URAN

11. aprila 2020 je star 75 let preminil, med verniki tako zelo priljubljen, upokojeni ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran. Zaradi epidemije koronavirusne bolezni, ki je bila takrat na vrhuncu, je maša zadušnica potekala v ljubljanski stolnici, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore z pomožnima škofoma in duhovnikoma, v prisotnosti le nekaj sorodnikov.

Alojz Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gameljnah, v Župniji Šmartno pod Šmarno goro, kot zadnji - tretji otrok kmečkih staršev. Po maturi na bežigranski gimnaziji, je v naslednjih letih študiral na teološki fakulteti. Novo mašo je imel 12. julija 1970 v domači župniji Šmartno pod Šmarno goro. Leta 1980 je bil imenovan za župnika Župnije Ljubljana-Šentvid. Delo ljubljanskega nadškofa in metropolita je opravljal od decembra 2004 do novembra 2009, ko je s tega položaja odstopil zaradi slabega zdravstvenega stanja. Po upokojitvi se je udeleževal številnih romanj, saj se je zelo rad srečeval z ljudmi, maševal in spovedoval, pomagal pri birmanju in drugih župnijskih slovesnostih.

V trajnem spominu bo ostal po lepem glasu in topli, dobrodušni človeški naravi.

Predstave za otroke z obiskom Dedka Mraza zaradi ukrepov vlade RS za preprečitev širjenja koronavirusne bolezni, LETOS NE BO.

Pravljичne urice

v Knjižnici Gameljne potekajo od 6. oktobra dalje, ob torkih, ob 18. uri.

Obvezna je predhodna prijava pri knjižničarki, ker je število udeležencev omejeno.

Opomba: Knjižnica Gameljne je zaradi ukrepov Vlade RS za zajezitev širjenja koronavirusne bolezni od 26.10.2020 do PREKLICA, zaprta.

POZIV KRAJANOM ZA UREDITEV RAZRAŠČANE VEGETACIJE IZ STAVBNIH IN KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ NA JAVNE CESTE IN POTI

Stavbna in kmetijska zemljišča ob lokalnih in državnih cestah na območju ČS Šmarna gora so pogosto zasajena z drevesi in grmovnicami pa tudi poljščinami in z razraščanjem pogosto posegajo v cestno telo javnih cest oziroma v varovalni pas ceste ali drugega elementa: ceste- pločnika, kolesarske steze, avtobusnega postajališča, brežine, jarka, mulde za odvodnjavanje ipd.

Lastniki kmetijskih ali stavbnih zemljišč ste zaradi varnosti dolžni vzdrževati vegetacijo tako, da se ta ne razrašča nad javne ceste in poti oziroma nad cestno telo.

Zato vse občane ČS Šmarna gora pozivamo, da redno vzdržujejo vegetacijo ter, da odstranijo motečo ali nevarno vejevje in zelenje ob javnih cestah in poteh ter prispevajo k večji prometni varnosti udeležencev v prometu. Z navedenim se izognete tudi nepotrebnemu plačilu globe ali obrezovanju na vaše stroške.

Naša četrtna skupnost v sliki

Foto: arhiv ČD Tacen

